

**Budapesti Kommunikáció és Üzleti Főiskola
Heller Farkas Turisztikai és Gazdasági Kar**

Szakdolgozat

**A Szent Erzsébet Mórakalmi Gyógyfürdő szaunavilágának
fejlesztése és működésének értékelése**

**Konzulens neve:
Dr. Ruzinkó Ádám**

**Készítette:
Badar Zsófia
Turizmus – vendéglátás szak**

**Budapest
2013.**

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Magyarország szerepe és jelentősége a gyógyturizmusban	4
2.1 Víz - Gyógyító víz	6
2.2 A gyógyturizmus fogalma	8
3. A Dél-Alföld legjobban fejlődő desztinációja – Mórahalom	9
3.1 A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő története a kezdetektől napjainkig (1960 – 2013)	10
3.2 A gyógyító mórahalmi víz	16
3.3 A négy csillagos Hotel Colosseum Wellness és Konferencia Szálló	18
4. Szaunavilág.....	21
4.1 Szauna típusok és jellemzésük.....	23
4.2 Szauna szeánszok.....	26
4.3 A gyógyfürdő szauna használatának házi rendje	27
5. Kutatás - a Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő szauna világáról.....	28
5.1 A kutatás módszertana	28
5.2 A kutatás	28
5.3 A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő projektben szereplő tervek	30
5.4 A fürdő vendégszámának és a szállások vendégéjszakáinak elemzése	32
5.5 A fejlesztések hatása a fürdőre és Mórahalomra	36
5.6 A fürdő értékelése műszaki szempontból	41
5.7 A fürdő szauna szeánszai	43
6. Összegzés	45
7. Irodalomjegyzék	47
8. Egyéb forrás.....	48
9. Ábra- és képjegyzék	51
10. Mellékletek	52

1. Bevezetés

Napjainkra egyre fontosabbá vált az egészséges életmód és életvitel. Jelentősen nőtt az igény a wellness szolgáltatásokra, prevenció céljából is nagyobb az érdeklődés a különböző gyógyvizek iránt. A szállodák többsége wellness szolgáltatásokkal kiegészülve várja vendégeit, míg egyes gyógyfürdők a családok minden tagjának igényét is igyekeznek kielégíteni. Nemcsak a gyógyulni vágyó vendégnek fontos a lelki kikapcsolódás, relaxáció, hanem a családoknak is feltöltődést jelent.

A témaválasztás során olyan egészségturisztikai desztinációt szerettem volna elemezni, mely az évek során kiemelkedő fejlődésen ment keresztül. Befolyásolta döntésemet Mórahalom lakóhelyemhez, Szegedhez való közelsége, valamint az, hogy gyerekkoromban többször mentünk kikapcsolódni a fürdőbe. A főiskolai tanulmányaim során szerzett ismeretek alapján más szemszögből is érdekessé vált számomra a fürdő, illetve annak jelentős fejlődése.

A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő a Dél-Alföld egyik legjobban fejlődő fürdőkomplexuma, mely 1960-tól várja a gyógyulni vágyó betegeket. A gyógyvíz a mozgásszervi panaszok enyhítésére alkalmas, ezáltal jött létre ebben a fürdőben a térség váll- és térd centruma. A beruházások által folyamatosan fejlesztették a fürdőt, melynek köszönhetően mára a térség legnagyobb fürdője lett, ahol számtalan szolgáltatással várják a vendégeket. Több gyógyvizes medence, szaunavilág, gyermekfürdő, gyógyászati részleg, úszómedence, élménymedencék, csúszdák, hullámgömb, koktél medence, éttermek járulnak hozzá a teljes kikapcsolódáshoz.

Szakdolgozatomat a Dél-Alföld gyógyturizmusának bemutatásával kezdem, ezen a területen található gyógyvizeink egyharmada. Mórahalom a térség legjobban fejlődő desztinációja, hiszen a fürdőfejlesztéssel párhuzamosan a város is erőteljes fejlődésnek indult. Új lakóövezetek jöttek létre és új vállalkozásokat indítottak be. Az első kút 1960-ban fúrták, mára már négy kút üzemel, mindegyik vizét gyógyvízzé nyilvánították. A városnak már 1996-ban volt fürdőfejlesztési stratégiája, melyet 2010-ra sikerült is megvalósítani. A gyógyfürdő hatalmas területen fekszik. Ma már a négycsillagos Hotel Colosseum is várja vendégeit, közvetlenül a fürdő mellett. A vendégek térítésmentesen vehetik igénybe a fürdő számtalan szolgáltatását.

Mórahalmon az évek során az egészségturisztikai beruházásoknak köszönhetően az Egészségügyi Központ is megnyitotta kapuit, mely szintén a fürdő közvetlen szomszédságában található. Új gyógyászati bejárat és részleg alakult, ahol a betegek beutalóval jelentkezhetnek a különböző kezelésekre. 2010-ben adták át a fürdő legnagyobb

beruházását: a szaunavilágot és gyermek fürdőt. A szaunavilágban található 11 szauna és 1 gőzkabin egyedülálló az országban. A szauna szeánszok pedig még színvonalasabbá teszik a fürdő szolgáltatásait. A gyermekfürdő által egy családcentrikus fürdő várja az egész családot a teljes kikapcsolódást és feltöltődést szolgálva.

Kutató munkám és szakdolgozatom témája a Szent Erzsébet Móraalmi Gyógyfürdő szaunavilág és gyermekfürdő fejlesztésének és működésének az értékelése. Többször jártam a fürdőben, mélyinterjúk segítségével is kutattam, hogy mennyire volt eredményes a beruházás, illetve külön kitértem arra, hogy milyen más beruházást sikerült megvalósítani ezek hatására a városban. Az interjúkérdéseimre Farkas Gábor, fürdőigazgató és Berta Zsolt turisztikai menedzser tudtak válaszolni. Másik két interjúalanyom Dobó István, fürdőmérnök és Kiss Anita, szaunamester. Velük más irányból közelítettem meg a beruházás eredményességét. Értékelésem során figyelembe vettem a vendégéjszakák és vendégszámok növekedését, az új kutak fúrásának okát, a wellness és szauna használat elterjedését hazánkban. Központi kérdésem, hogy a fürdő egyik legköltségesebb beruházása mennyire volt eredményes és mennyire befolyásolta a város fejlődését.

A szaunavilág és gyermekfürdő által sikerült egy családbarát fürdőt kialakítani, ahol a család összes tagja megtalálhatja magának a számára kedves szórakozást. Ezzel egy időben Móraalom imázsát is javították a fejlesztések. Nem csak több szálláshely létesült és egyre több vendég érkezik a városba, hanem a lakóövezeteknek köszönhetően megnőtt a város népességszáma valamint új vállalkozások nyitották meg kapuikat.

2. Magyarország szerepe és jelentősége a gyógyturizmusban

Magyarország egyik legjelentősebb turisztikai terméke az egészségturizmus. Világviszonylatban is jelentőséggel bír, gazdag termál- és gyógyvizei miatt. Fürdőkulturánk meghatározó a turisták számára. A nemzetközi turisztikai piacon az ár/érték arány is befolyásolja hazánk egészségturisztikai létesítményeinek ismertségét.¹

Magyarország gyógyvízkészlete világviszonylatban a legnagyobbak egyike: Új-Zéland, Japán, Franciaország és Olaszország mellett. A turisztikai infra- és szuprastruktúra (gyógyfürdők és gyógyszállodák) magas színvonala is biztosítja a versenyképességet. Magyarországnak 1200 hévízkútja van, melyeknek hőmérséklete meghaladja a 30 Celsius fokot. Jelenleg a 915 működő kút 1/3-át (293 darab) hasznosítjuk fürdőkben és

¹ Michalkó Gábor – Rátz Tamara: Egészségturizmus és életminőség Magyarországon, Magyar Tudományos Akadémia, Földrajztudományi Intézet, Budapest, 2011.

kórházakban, balneológia valamint üdülési–idegenforgalmi célokra. Hidrogeológiai helyzetünk régóta ismert, a különböző hagyományok is ezt igazolják: török fürdők Egerben és Budán, római fürdők Budapest belvárosában (Aquincum).²

Magyarországon a Dél-Alföld rendelkezik a legnagyobb termálvíz készlettel. Keletkezésük az újkor harmadidőszakára vezethető vissza. Már 400-500 méterre történő fúrás után olyan hőmérsékletű rétegvíz készlettel találkozhatunk, amelyet termálvíznek tekintünk. Ennek a területnek jellegzetes klímája – ingerklímája - van, amely elősegíti a szervezet regenerálódását, alkalmas tbc-s megbetegedések valamint a vérszegénység kezelésére. Az alföldi vizek magas hőfokúak (40-110 Celsius fok), ezért a téli időszakban is kiválóan használhatóak a szabadban található medencék. Az alkáli-hidrogénkarbonátos gyógyvizek a mozgásszervi megbetegedések kezelését hivatottak szolgálni.³

Az országban mintegy 150 meleg vizes gyógyfürdő található, ebből 36 speciális fürdő. Az ország egyetlen barlangfürdője Miskolctapolcán található, ahol a tágas üregrendszerekben lévő magas hőmérsékletű víz élményt és gyógyulást is nyújt az idelátogatóknak. Híres és egyedülálló a Hévízi-tó, melynek feltörő vize 38,5 Celsius fokos és télen is csekély a hővesztesége. Egyedülállóságát összetétele jelenti: magas a kalcium és magnézium tartalma. Ilyen jellegű és összetételű tó legközelebb csak Új-Zélandon található.^{4, 5, 6}

Az Európai Unió Víz-Keretirány elve szerint Magyarország 80%-a alatt található termálvíz. Az egészségturizmus hazánkban nem szezonális, egész évben felkeresik a gyógyfürdőket és gyógyszállodákat a vendégek. Nagy szerepet játszik ezzel egy időben a szabadidő turizmus is, mely a gyógyulás mellett a pihenés, kirándulás, a régiók felfedezése szempontjából is fontos a vendégek számára.⁷

A kedvező természeti adottságokra, termál- és gyógyvízkészletre való tekintettel indítottak el beruházásokat, fejlesztéseket az ország minden pontján, ami a mai napig tart. A turizmus gazdaságösztönző, a területi versenyképészen túlmenően befolyásolja a társadalom életminőségét. 2000-ben indítottak el egy átfogó gazdaságfejlesztési tervet - a

² Albelt Andor – Tokaji Ferenc: Alföld Spa, Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesülete, Gyula, 2006.

³ Albelt Andor – Tokaji Ferenc: Alföld Spa, Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesülete, Gyula, 2006.

⁴ Albelt Andor – Tokaji Ferenc: Alföld Spa, Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesülete, Gyula, 2006.

⁵ <http://www.heviz.hu/hevizito> (Letöltés ideje: 2013.10.28.)

⁶ Dr. Bedécs Gyula – Halász Imre – Söptei Imre: Az erőt adó gyógyvizek világa – Pannon termál fürdői, Pannon Termál Klaszter, B.K.L. Kiadói és Reklám Kft., Szombathely, 2004.

⁷ Albelt Andor – Tokaji Ferenc: Alföld Spa, Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesülete, Gyula, 2006.

Széchenyi-tervet - , mely a fürdők korszerűsítését és új létesítmények létrehozását segíti. A Nemzeti Turizmusfejlesztési Program első számú prioritásként kezeli az egészségturizmus fejlesztését. A magyar társadalomban egyre fontosabb lett az egészségtudatosabb életmód gyakorlása, ennek is köszönhetőek a további fejlesztések, újítások az országban. Fontos tényező az Európai Unióhoz való felzárkózás is.^{8, 9, 10}

2.1 Víz - Gyógyító víz

„Víz! Se ízéd nincs, se színed, se zamatod, nem lehet meghatározni téged, megízlelnék, anélkül, hogy megismernének. Nem szükséges vagy az életben: maga az ÉLET vagy.”
(Antoine de Saint-Exupery)

Víz... Víz... az élet bölcsője, az egyik legértékesebb anyag, ami a Földön található. Gyógyító vizek azok, amelyek elősegítik szervezetünk regenerálódását, segítenek megőrizni egészségünket és baj esetén gyógyító hatással bírnak.

Gyógyvíz: az a termálvíz, amely megfelel a mindenkor érvényes kritériumoknak, hőmérséklete legalább 30°C-os, oldott ásványi anyag tartalma legalább 1000mg/liter, gyógyhatását törzskönyvezés során bizonyították, és orvosi vizsgálatokkal igazoltan több a jótékony hatása, mint az esetleges káros. A gyógyvíz hatását legtöbbször mozgásszervi eredetű, olykor nőgyógyászati, urológiai, bőrgyógyászati, ideggyógyászati megbetegedések gyógyhatása szempontjából vizsgálják.¹¹

Gyógyvíznek nevezik azt a föld mélyéről feltörő vizet, melynek ásványi anyag tartalma bizonyos megbetegedésekre vonatkozó gyógyhatását objektív vizsgálatok támasztják alá.¹²

Ásványvíz: az a felszín alatti vízrétegből származó víz, amely tiszta, mikrobiológiai és kémiai szempontból egészségre ártalmatlan, összetétele, oldott ásványanyag-tartalma közel állandó és literenként legalább 1000 mg, vagy az oldott összes szilárd ásványanyag-tartalma 500-1000 mg literenként, de speciális biológiai összetétele van.¹³

⁸ Albel Andor – Tokaji Ferenc: Turizmus a Dél-Alföldön, Az Alföld Turizmusért, Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesülete, 2010.

⁹ Lengyel Márton: A turizmus általános elmélete, Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája, Budapest, 2004.

¹⁰ Puczkó László – Rátz Tamara: A turizmus hatásai, Aula-Kodolányi János Főiskola, 1998.

¹¹ Dr. Csermely Miklós: Gyógyfürdők és Gyógyvizek, Budapest, White Golden Book Kft., 2002.

¹² Albel Andor – Unk Jánosné: Gyógyító vizek a Dél-Alföldön, a fürdők helyzete és fejlesztésük, Dél-alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottság, Gyula, 1999.

¹³ Szőke Tünde előadása: Az egészségturizmus jogi alapjai, Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, 2012.

A Magyarországon kitermelt természetes ásványvizet csak az Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóság (OGYFI) engedélyével szabad felhasználni, palackozni és forgalomba hozni pedig külön jogszabályban előírtak alapján.¹⁴

A hazai gyógytényezők és alkalmazási területei a következők: mozgásszervi panaszok kezelésére gyógyvizeket alkalmaznak. Különböző emésztőszervi kezelésekre iható gyógyvizeink a legtöbb emésztőszervi problémákon segítenek, ezeket hívjuk **ivókúráknak**. A **fürdőkúrát** bőrbetegségek kezelésére alkalmazzák, például pikkelysömör és nőgyógyászati gyulladások enyhítésére. A **gyógybarlangok** kiválóak légzőszervi panaszok kezelésére, például asztma, allergia, rekedtség. A barlang levegője tiszta, hűvös, megfelelő páratartalommal rendelkezik. A radioaktív sugárzás is hozzájárul a gyógyuláshoz, mely igen jó hatással van a gyulladós megbetegedésekre. A hormonbetegségek kezelésére **klímaterápiát** alkalmaznak. A pajzsmirigy túltengésére (hyperthyreosis) a legjobb módszer. A hegyvidéki klíma, tehát a hűvös idő nagyon kedvező a beteg egészségi állapotának. A **CO₂-terápiát** értágításra használják, így érszűkület kezelésére a legalkalmasabb. Magyarországon szénsavhóval (szárazjéggel) történő kezelés Kapuváron található. Mátraderecskén található Magyarország egyetlen mofettája (Széndioxid Gyógygázfürdő).^{15, 16}

A természetben előforduló energiákat és kémiai hatásokat ma már megfelelően használják és alkalmazzák különböző gyógyszeres kezelések kiegészítéseként. Ezt hívjuk **fizioterápiás kezeléseknak**, mely a terápiás kezelések összefoglaló neve. Ilyen például a gyógytorna, elektroterápia, fényterápia, balneoterápia, hőterápia és hidroterápia. Fizioterápiát csak orvos, kineziológus, gyógytornász és hidroterápiás szakmunkás masszőr végezhet. Mellékhatása alig van, viszont hatásmechanizmusa orvosilag nem igazolt. A kezelések gyakoriságát a beteg állapotától függően dönti el az orvos.¹⁷

A fürdőkúrák két legfontosabb kategóriája a **hidroterápiás és balneoterápiás** kezelés. A hidroterápia vízzel való kezelést, gyógyítást jelent, viszont nem szükséges, hogy a víz ásványi anyag tartalommal bírjon. A víz fizikai tulajdonságait kihasználva érik el a beteg gyógyulását. A víz hőmérsékletét (izomlazító hatás), nyomását (víz alatti sugármasszázs), felhajtó erejét (súlyfürdő), ellenállását (víz alatti gyógytorna) használják

¹⁴ Szőke Tünde előadása: Az egészségturizmus jogi alapjai, Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, 2012.

¹⁵ Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.

¹⁶ Dr. Ákoshegyi György – Dr. Németh István: Fürdők kézikönyve – Tervezés- építés-üzemeltetés, A Magyar Fürdőszövetség kiadásában, 2006.

¹⁷ Dr. Bende Tamás: Gyógyfürdőzés és egyéb fizioterápiás gyógymódok, Spring Med Kiadó, 2008.

ki. A víz alatti gyakorlatok miatt az izom relaxáció fokozódik és az izom oxigénfogyasztása csökken. A víz optimális hőmérséklete 34-36 Celsius fokos. Az ennél melegebb víz csillapítja a fájdalmat, növeli a pulzusszámot, megváltoztatja a vérnyomást, javítja az izom és a bőr vérellátását. Az ennél hidegebb víz pedig érösszehúzódot majd értágulást okoz és csökkenti a pulzusszámot. A gerincoszlopot nyújtó kezelés a súlyfürdő. A beteg a vízben lóg felfüggesztve 1-3 ponton. A súlyokat a derékra és a bokára fokozatosan helyezik fel.^{18, 19}

A balneoterápiás kezelések legfőbb tényezője, hogy a víz magas ásványi anyag tartalmát, vagyis gyógyvíz jellegét használják ki különböző megbetegedések, gyulladások kezelésére. Ilyen például az ivókúra, inhaláció (belégzés), gyógyszeres fürdők, szénsavas fürdők és iszapkezelések. A víz kémiai összetevőit használják gyógyításra: a sót nőgyógyászati és bőrproblémákra, a kén beépül az ízületi porcokba, a szénsavas fürdőt magas vérnyomás kezelésére és érszűkületre alkalmazzák, a radonnak gyulladáscsökkentő hatása van. A fürdőkúra 15 kezelést foglal magába, egy kezelés 20-40 percig tart. A beteg a kúra jótékony hatásait csak a 4. vagy 8. kúra után kezdi érezni. A szénsav fürdő érszűkület estén alkalmazandó, mert értágulást okoz és fokozza az oxigén nyomását, csökkenti a vérnyomást.^{20, 21}

2.2 A gyógyturizmus fogalma

A gyógyturizmus definíciója: gyógyüdülőhelyeken vagy gyógyászati létesítményekben való – meghatározott minimális idejű – tartózkodás, mely orvosi gyógymódok alkalmazásához kötött. Központi szerep jut valamilyen természetes gyógytényezőnek (gyógyvíz, gyógybarlang, mikroklíma, gyógyiszap).²²

A természeti adottságok, gyógytényezők köré épültek a fürdők, gyógy szállók és turisztikai szolgáltatások, ahol a gyógyvizet és a természet erőit hasznosítják különböző betegségek kezelésére és megelőzésére. Ilyenek a szaunázás, masszázs fajták, súlyfürdő, gyógytornák, víz alatti sugármassázs, iszappakolások és iszapfürdők, szénsav fürdő, orvosi gyógymassázs, csoportos gyógyúszás, barlangterápia, sókamra, inhaláció, ivókúra, mofetta és a klímaterápia. A fő hangsúly tehát a gyógyászatban van, a legtöbb beteg az OEP

¹⁸ Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.

¹⁹ Dr. Gömör Béla: A magyar balneológia aranykora, Budapest, GMR Reklámügynökség Bt., 2006.

²⁰ Dr. Bende Tamás: Gyógyfürdőzés és egyéb fizioterápiás gyógymódok, Spring Med Kiadó, 2008.

²¹ Dr. Gömör Béla: A magyar balneológia aranykora, Budapest, GMR Reklámügynökség Bt., 2006.

²² Dr. Ruzinkó Ádám előadása: Egészségturizmus, bevezető előadás, Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, 2012.

által finanszírozott kezeléseket veszi igénybe. A magukat elsősorban betegnek, nem pedig turistáknak vallják azok, akik orvosi beutaló által veszik igénybe az OEP által támogatott 10 különböző szolgáltatást.²³

Egyre jelentősebb az OEP által támogatott kezelések igénybevétele mellett a saját, önerős finanszírozás. A fő hangsúly ebben az esetben is a gyógyászatra helyeződik, amely kiegészül a turisztikai szolgáltatásokkal és a környék vonzerőivel.

A víz - mint természetes gyógytényező - sok beteg ember számára jelent gyógyulást. Orvosi vélemény nélkül nem érdemes a gyógyvízben hosszabb ideig tartózkodni, inkább csak több alkalommal kevesebb idő hatékony a jó eredmény eléréséhez. A gyógyfürdők közvetlen szomszédságában gyógyszállók épülnek, hogy a vendégek a terápiák után pihenjenek. A fürdőzés után a kényelmes szállás a legfontosabb a vendég számára. A gyógyszállóban található pihenő és relaxációs szobák, illetve a különböző szolgáltatásokat kínáló szállodák teljes mértékben kielégítik a betegek igényeit.

A gyógyfürdők magukban is nagyon hasznosak, de egy gyógyszállóval kiegészülve komplexen kielégítik a messziről ideérkezett betegek összes igényét.

3. A Dél-Alföld legjobban fejlődő desztinációja – Mórahalom

Mórahalom Csongrád megyében található, Szegedtől 20, a röskei határátkelőtől 10 kilométerre, az M5-ös autópályától pedig 5 kilométerre. A város a Homokháti Kistérséghez központja. A turizmushoz több téren kapcsolódik: falusi turizmus, ökoturizmus, ifjúsági turizmus, aktív turizmus, rendezvény turizmus és az

1. kép: A fürdő felülnézetből

egészségturizmus, melyhez a gyógyfürdő és a Colosseum Hotel tartozik. Az egyik legkiemelkedőbb város, nemcsak fürdőkomplexuma miatt. Az önkormányzat is teljes mértékben hozzájárul ahhoz, hogy a város minél több vendég fogadására legyen képes. Mórahalom és környéke turisztikai vonzerejét a hagyományok, színes

kulturális programok, érintetlen falusi környezet adja. Mórahalom életében mégis a

²³Turizmus Bulletin VI. évfolyam 2. szám,
http://itthon.hu/site/upload/mtrt/Turizmus_Bulletin/02_02/Sz3.htm (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

legmeghatározóbbak a termálvíz kutak. Mind a négy termálkút vizét gyógyvízzé nyilvánították. A mórahalmi gyógyfürdő termálvize kifejezetten a térd- és vállízületek gyógyítására, prevenciójára a legalkalmasabb. Az aktív pihenés, a szellemi regenerálódás és a hatékony gyógyulás szinte minden feltétele adott.^{24, 25}

A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdőben valóban megmártózkodhatunk az egészségben, nem csak a gyógyvizeknek köszönhetően, hanem a különböző orvosi kezeléseknél is. Gyógymasszőrök, gyógytornászok, szakképzett asszisztensek és orvosok segítik a fizioterápiás kezeléseknél fő elemeit: a megelőzést, a gyógyítást és az utókezelést. A társadalombiztosítás által támogatott kezeléseknél mellett a modern, új trendet követő masszázsokat és mozgásformákat is igénybe vehetjük a fürdőben.

A Dél-Alföld egyik legjelentősebb gyógyturisztikai centruma Mórahalom. A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő egyre nagyobbra nyitja kapuit. A fürdő olyan generációs épületegyüttessé vált, amely biztosítja a gyógyulni vágyók és az aktív turizmusban résztvevők igényeit.

Az újonnan épült szaunavilág és gyermekfürdő országosan is egyedülálló. A komplexum 11 szaunával rendelkezik, mellette relaxációs medencerésszel, mely remek kikapcsolódást jelent minden generációnak. Nyáron 21, télen pedig 16 medence üzemel a fürdőben, ebből 14 fedett, 2 szabadtéri. A fürdő ezen kívül rendelkezik gyógy- és wellness részleggel és szolgáltatásokkal, ami szintén egyedülálló az országban. A 15.000 m²-es parkosított zöldterület a sportolók teljes igényét is kielégíti.²⁶

A városban megtalálható minden olyan szolgáltatás és intézmény, amivel egy fürdővárosnak rendelkeznie kell. A gyógyfürdő fejlesztésének köszönhetően a város is folyamatos fejlődésnek indult, mely nem csak a turisták számára kedvező, hanem az ott élők élete is színesebbé, mozgalmasabbá vált.

3.1 A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő története a kezdetektől napjainkig (1960 – 2013)

A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő igen nagy múltra tekint vissza. Több mint 50 évvel ezelőtt, 1960-ban fúrták az első termál kutat Mórahalmon. Miután a kútfúrás sikerült befejezni, 1964-ben Beszédes Kornél építészmérnök tervei alapján kezdték el építeni a fürdőt. A tervek készítésénél figyelembe vették, hogy külön gyógyászati részt

²⁴ <http://prezi.com/3dbk4q5conke/copy-of-untitled-prezi/> (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

²⁵ <http://prezi.com/3dbk4q5conke/copy-of-untitled-prezi/> (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

²⁶ <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/> (Letöltés ideje: 2013. 10. 25.)

építsenek ki, illetve a fürdő télen és nyáron is tudjon vendégeket fogadni. A nagyközönség birtokba is vette a fürdőt, melyben súlyfürdő, kezelő, orvosi rendelő, 16 zuhany, 5 kád és egy 6x6 m-es medence várta a vendégeket.²⁷

A fürdő fejlesztése csak 35 évvel később folytatódott. 1999-ben kezdődtek meg a felújítások, újabb épületrészek terveivel. A régi épületrészhez egy új fürdőszárnyat építettek fel, ahol 94 cm mély gyógymedence, 16x8 méteres és 120 cm mély tanmedence kapott helyet. A nagy medencéket gyerek és felnőtt úszásoktatásra használták, de részben a gyógytornának és gyógyúszásnak is teret adott. A gyógymedencékben víz alatti sugármasszázs és a beépített ülőkék szolgálják a gyógyulni vágyó vendégek kényelmét.²⁸

2002-ben már az Európai Unió elvárásainak megfelelő szűrőberendezésekkel korszerűsítették a fürdőt. Ezek után az országban 41.-ként megkapta a gyógyfürdő minősítést. Ugyanebben az évben készült el a 2 m mély úszómedence és a kültéri medence csempeburkolata.²⁹

2003-ban újabb beruházások határozták meg a fürdő életét. Átadásra került a 110 m²-es kültéri gyógy- és élménymedence.

Szintén ebben az évben került sor a régi épület lebontására. A régi létesítmény helyére egy modern háromemeletes, tetőteres épülettömböt építettek. A háromszintes épületben új gyógymedencék, gyógyászati és wellness szolgáltatások, szolárium, szauna, kozmetika, pedikűr-manikűr, fodrászat, fitneszterem kapott helyet. Ezen felül a tetőtérben előadótermeket alakítottak ki, ahol előadásokat és konferenciákat szerveznek.³⁰

2004-ben kezdődtek a legnagyobb volumenű beruházások és bővítések a fürdő életében. Május 29-én került átadásra a gyógy élmény- és tanmedence, a csúszdás gyerek- és bébi pancsoló, a családi csúszdás élménymedence. Ezzel együtt teljesen új arculatot

2. kép: A fürdő bejárata

²⁷<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

²⁸<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

²⁹<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

³⁰<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

kapott a fürdő, nagyobb térre lett szüksége. A megújulás teljesen átformálta a fürdő arculatát, új nevet is adott a komplexumnak. Mostani nevét Árpád-házi Szent Erzsébetről kapta: Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő.³¹

Két évvel később, 2006-ban a fürdő megkapta a négycsillagos minősítést gyógyfürdő kategóriában. A Minősített Szakbizottság véleménye szerint ez a minősítés sokkal jobban hozzájárul a vendégszám növekedéséhez, mint maga a marketing terv. A szolgáltatást igénybe vevők nagyobb bizalommal látogatják majd a fürdőt. Ez a minősítési forma egyre elterjedtebb hazánkban, a vendégek választását is befolyásoló tényező.³²

A következő nagy beruházás és fejlesztés a nyári bejárat és fogadóterület megépítése. Mivel a fürdő területe egyre bővül, nem hiányozhat egy kellemes, barátságos fogadórész.

3. kép: Kligl Sándor bronzszobra a Gyógyfürdő bejárata előtt

A magántőke bevonásával próbálták ezeket a terveket véghezvinni. Maga a fürdő a Szent László Parkban épült fel. Egy bejárata van a park felől, ami a főútra néz, ezért is vált szükségessé egy beléptető rendszer kialakítása, illetve a szociális öltöző megépítése valamint külön női és külön férfi öltözők kialakítása. Figyeltek a kivitelezők arra is, hogy biztosítva legyen egy kétirányú büfé működtetése, amely a vendéglátó egység

feladatát látja el. Az Erzsébet Kávézó egész évben várja a vendégeket, nyáron a strand felől is nyitva van, teraszos elrendezésű, büfé jelleggel működik. A Kávézó bejárata a Millennium sétány felől található. A fürdő területén egy 300 fős rendezvénysátort is kialakítottak, mely a nyári napokon remek programokat biztosít a vendégek számára, illetve magánrendezvényekre is bérelhető. A bővítés során fontos volt parkoló kialakítása az autóval érkező vendégek számára. A fürdő bejárata előtti részen kisebb területű parkoló biztosított az autósok számára, ezért a Szent Margit Egészségház mögött - mely a

³¹<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdo-tortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

³²<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdo-tortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

fürdőkomplexum mellett található a város központjában - alakítottak ki egy 150 férőhelyes parkolót.³³

2006. március 5-én a Nemzetközi Nőnap alkalmából avatták fel Kligl Sándor bronzszobrát a Gyógyfürdő bejárata előtt, mely egy női alakot ábrázol, aki korszából vizet önt. A város a beruházásokkal együtt fejlődött, barátságos és vendégszerető várossá varázsolták. A fürdő mellett található Szent László Park is elnyerte teljes formáját, és a városzépítő fejlesztések is még modernebbé tették a várost. A felújított épületek is nagyban hozzájárulnak a barátságos környezet kialakításához. Mórahalom teljesen átalakult, amit nagy részben a fürdőfejlesztésnek köszönhet. Az esztétikusan kialakított sétány és a tematikus park élhetőbbé és turisztikai desztinációvá varázsolta a várost.³⁴

Az egyedülálló rendezvénymedence nagy vonzerőt jelent, hiszen a koktélbárral rendelkező medence sok vendégnek imponál, italaikat a medencéből kérhetik és fogyaszthatják a nyári hőségben. 2006-ban új élményrészsel bővült a 2005-ben felújított medence: a hullámgömb egyenesen Belgiumból érkezett - 15 millió forintba került -, melyet 2006. július 31-én adtak át. Ezt a fajta hullámkeltő gömböt számos külföldi országban is használják, Magyarországon egyedülálló. Nagy sikere van a fürdőben, nem csak a gyerekek, de a felnőttek körében is.³⁵

A Hajdúsági Civil Központ és Adattár Alapítvány, Thermalcamera hálózattal a Kárpátok-Thermálrégióért projekthez csatlakozott a Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő. Ezáltal 24 órás webkamera üzemel a fürdőben és bármikor megtekinthető a www.termalkamera.eu weboldalon. A látogató 360 fokos szögben forgathatja a kamerát egyedi módon. A kamera folyamatos élőképet mutat az egész fürdőről. A vendég így is tájékozódhat a fürdő életéről, több hasznos információhoz juthat.³⁶

4. kép: A hullámgömb

³³<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

³⁴<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

³⁵<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

³⁶<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

2007. Szent Erzsébet éve volt. A jubileumi évben számtalan programot szerveztek a fürdőben, kötődve Árpád-házi Szent Erzsébet életéhez és kultuszához, egybekötve a fürdőzési szokásokkal, egészségmegőrző szolgáltatásokkal.³⁷

Új épületszárnyal bővült ismét a fürdő, ezzel is igazolva fontosságát, jelentőségét a gyógyturizmusban. Az új gyógyászati bejáraton a betegek beutalóval tudnak bejutni a fürdőbe. Ez a rész egy 650 m²-nyi épületszárny, mely folyosóként is üzemel. Az itt kialakított fedett gyermekpancsoló és egy szabadtéri élménymedence egész évben várja a vendégeket, tehát télen is üzemel. Ezek mellett öltözőkabinokkal és pihenő-étkező területekkel is bővült a fürdő. A gyerekek nagy örömeire pedig játszóházat is kialakítottak. A fejlesztés második lépéseként az Egészségházat adták át, melyet a Móra-Vital Kht.

5. kép: A szaunavilág

üzemeltet. A felújított épületben különböző egészségügyi szolgáltatásokat lehet igénybe venni. A négycsillagos Erzsébet Gyógyfürdő mozgássérült parkolót is kialakított, közvetlen a bejárat előtt.³⁸

Napjainkban fontos szerepet tölt be az internet. Az idelátogatónak fontos, hogy ne legyen elzárva a külvilágtól, mégis tudjon pihenni, kikapcsolódni és gyógyulni. Ezért az egyik épületszárnyban kiépített wi-fi rendszer segítségével a vendégek ingyenesen igénybe vehetik ezt a szolgáltatást. A fürdő honlapján tájékozódhat a vendég a szolgáltatásokról, kereshet szállást, mindent egy helyen intézhet. A webkamerás, körpanoráma képek sokoldalú tájékoztatást nyújtanak nem csak a fürdő aktuális életéről, hanem Mórahalom életéről is.³⁹

2007-ben adták át az új finn szaunát és a hozzátartozó csobbanó medencét. Ebben az évben nyilvánították gyógyvízzé a 2004-ben fúrt második kutat is, amely ma már Árpád víz néven ismert.⁴⁰

³⁷<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

³⁸<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

³⁹<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

⁴⁰<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdortortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

2008-ban folytatódtak a fejlesztések. Az új aromaterápiás szauna, az Erzsébet szobor, az Árpád víz újabb minősítése, orvosi kutatások hőkamerával, a 880 milliós fürdőfejlesztés tervei és előkészületei, szállodai beruházás a fürdő mellett. Vizsgálják a termálvíz gyógyító hatását arthrosisban (egy vagy több ízületnek a lassú lefolyású megbetegedése, ízületi porc kopását jelenti) szenvedő betegeknél. A kezelések során termográfiát is használnak, melynek segítségével a szervezetünkben termelt hőt egy speciális lencsével ellátott termovíziós kamera segítségével felfogják és képpé alakítják.⁴¹

Az egyik legköltségesebb beruházást a szaunavilág és gyermekfürdő építése jelentette. Egyedülálló a baba-mama barát épületrész kivitelezése is. A projekt a kétfordulós pályázat második részébe is bekerült. Ezt a pályázatot Mórahalom Város Önkormányzata nyújtotta be az Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél-Alföld Operatív Program támogatási rendszeréhez. Az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő továbbfejlesztése érdekében beadott pályázat célja az élményszolgáltatások bővítése, fedett csúszda és gyermekfürdő kialakítása, illetve a szaunavilág megépítése. A pályázat forrásai a következők: 50%-os önkormányzati önerő és 50%-os ROP Dél-Alföld Spa által tevődik össze. A pályázat nettó bekerülési költsége: 880 millió forint.⁴²

A projektben szerepelt a gyermekbarát, családcentrikus kalandpark és élménymedence külön a gyerekeknek tervezve, továbbá jégkása kút, fedett csúszda kifejezetten a fiatal korosztálynak, valamint ebben az épületszárnyban került kialakításra a felügyelettel rendelkező gyerekmegőrző, pelenkázó és a szülői konyha. Ez is országosan egyedülálló, sokszínű szolgáltatásokkal. Nem csak a gyerekeknek és a fiatal korosztálynak jelent ez az épületszárny kikapcsolódást, hanem a szülők és az idősebb korosztály is megtalálhatja magának a megfelelő kikapcsolódást. Egy épületrészben élvezhetik a fürdő által nyújtott szolgáltatásokat. Termál ülőmedence, Kneipp-medence, jacuzzi és több típusú szauna garantálja a teljes relaxációt, felfrissülést, a stressz oldását. A projektben külön figyelmet fordítottak a gyermekfürdő és szauna világ megtervezésére. A modernebb, egyedülálló épületszárny megtervezése és beruházása ezt a desztinációt még versenyképesebbé teszi. Külön figyelmet fordítottak a wellness szolgáltatásokra. A térségben eddig nem alkalmazott szolgáltatásokat vehet igénybe a vendég, mely még nagyobb vonzerőt jelent. Ezzel teljes mértékben kiszélesedik, a fejlesztések gazdagítják az

⁴¹<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdo-tortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

⁴²<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdo-tortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

egészségturisztikai kínálatot a gyógyfürdőben. Ezzel együtt fejlődik Mórahalom turizmusa, nőnek bevételei. A különböző célcsoportoknak megfelelően a szolgáltatások minőségi és mennyiségi bővítése kiválóan megfelel az igényeknek. A fürdő télen-nyáron nyitva tart, ezzel csökkenti a vendégforgalom szezonális ingadozását.^{43, 44}

Az operatív tervek közé tartozik az egészségturisztikai szolgáltatások bővítése. Elsősorban családbarát, de további vendégköröket is megcéloznak. Akadálymentes környezetet biztosítanak a mozgássérültek számára. A folyamatos üzemelés megtartása a legfontosabb, tehát a környezeti (kerékpáros és gyalogos megközelítés), a humán (lakosságnak kedvező szolgáltatások, mely nem változtatja meg az életstílust a városban) és végül a pénzügyi (nyereséges, profitot hozó üzemelés) szempontok.⁴⁵

Az egyedülálló szaunavilág és gyermekfürdő egy új családbarát épületszárnyban kap helyet, mely a térség gyermekparadicsomaként üzemelő fedett uszoda része. Építészeti szempontból a formavilág a meglévő építészeti elemekből gazdálkodik, a tervező mozgalmas formavilágot alakított ki, mely modern, színes és mediterrán belsőt adott a fürdőszárnynak. A fedett rész mégis világos, sok ablakkal rendelkezik, így beengedik a természetest fényt, mely még kellemesebbé teszi a fürdözést. Ennek köszönhetően tengerparti hatással bír a nagy vízfelülettel együtt. A természetes anyagok használata otthonosabbá teszi a fürdő jellegét: fát, kerámiát, égetett anyagcserepet használtak az építkezés során. Átadására 2010 októberében került sor.

3.2 A gyógyító mórachalmi víz

Az első mórachalmi termál kutat (B-13-as kút) 1960-ban fúrták, amely 660 méter mélyről tör a felszínre és a mai napig működik. Gyógyvízzé 1999-ben nyilvánították, de már előtte is használták gyógyításra. Ennek a termálkútnak a vize 39,5 Celsius fokos, jódos jellegű víz, mely gazdag ásványi anyag tartalommal rendelkezik. Ez a fajta meleg víz kifejezetten a gyulladáscsökkentő, váll-, térd- és gerincbetegségekre a legalkalmasabb. A fürdőkúra serkenti a vérkeringést, elősegíti a tápanyagok gyorsabb felszívódást a vérből, serkenti az anyagcserét az ízületekben és izmokban. Az ásványi anyagok a bőrön keresztül

⁴³ <http://www.termalfurdo.net/furdo/szent-erzsebet-morahalmi-gyogyfurdo-morahalom> (Letöltés ideje: 2013. 11. 05.)

⁴⁴ http://www.turizmusonline.hu/aktualis/cikk/csaladbarat_furdoszarny_epul_morahalmon (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

⁴⁵ http://www.morahalom.hu/a_szent_erzsebet_morahalmi_gyogyfurdo_fejlesztese (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

szívódnak fel, mely még jobban elősegíti a gyógyulást. Ennek a kútnak a vizét 2010-ben nevezték el **Erzsébet gyógyvíznek**.⁴⁶

A termálvíz akkreditálási okiratszám: 501/0424, iktató szám V.481/98A. Jelentős az összesó-összetétele: 1949 mg/l. Ásványi anyag tartalma a következő: kálium, nátrium, ammónium, kalcium, magnézium, vas, mangán, nitrát, nitrit, bromid, jodid, fluorid, szulfát, hidrogén-karbonát, szulfid, foszfát, metabórsav, metakovasav, szabad szénsav, oldott oxigén.⁴⁷

A mórachalmi gyógyfürdő folyamatos fejlődésnek indult. Nem csak egészségügyi szolgáltatásokat fejlesztettek, a wellness is nagy figyelmet kapott. A folyamatos fejlesztések a mai napig tartanak. A második termál kút (B-40-es kút) 1300 méter mély, 2007-ben nyilvánították gyógyvízzé. Az ebből a kútból feltörő vizet 2009-ben **Árpád**

6. kép: Beltéri gyógymedence

gyógyvíznek nevezték el. A termálvíz összetétele hasonló az első kútéhoz, de hőmérséklete magasabb, 67,5 Celsius fokok, mely ellátja az egész fürdő fűtését.⁴⁸

Napjainkban újabb két gyógyvízzel gyarapodott a mórachalmi fürdő. A **Szent László gyógyvíz** (B49-es kút) és a **Hunyadi Mátyás gyógyvíz** (B45-ös kút) mindkét termálvíz jelentős mennyiségű ásványi anyag tartalommal bír.⁴⁹

2013-ban már négy termálkút látja el a fürdőt, mind a négyet gyógyvízzé nyilvánították. Az első termálkút fúrása után 53 év telt el, mégis a legelső kút bizonyul a legjelentősebb termálkútnak, mely már számtalan emberen segített.

A jódos vizű kutak az alkáli-hidrogénkarbonát tartalmukat a Pannon őstenger üledékrétegeiből nyerik. Ez a fajta fürdőkúra kifejezetten a nőgyógyászati- és gerincbetegségekre, reumatikus, kopásos és ízületi megbetegedések kezelésére alkalmas. A kutak vizei vizsgálatok sorozatán mentek át, míg gyógyvízzé nyilvánították. Statisztikailag is igazolt gyógyhatását a térd- és vállízületre fejti ki. Maga a meleg víz

⁴⁶<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdo-tortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

⁴⁷<http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/gyogyaszat/gyogyvizek.html> (Letöltés ideje: 2012.10.25.)

⁴⁸<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdo-tortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

⁴⁹<http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdo-tortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)

fokozza a sejtekből a salakanyag leadását, meggyorsítja a vérből a tápanyagok felszívódását és fokozza az ízületek, izmok anyagcseréjét. Az ásványi anyag a bőrön keresztül felszívódva fejt ki jótékony, gyógyító hatását. A vízben a felhajtó erő miatt az ízületek átmozgatása sokkal könnyebb és hatékonyabb.^{50 51}

A mórachalmi gyógyvíz javallatai: meddőség, sérülések (azon belül is sportsérülések rehabilitációja), ízületi gyulladások, idült bőrbetegségek (ekcéma), a gerinc idült, gyulladással és degeneratív megbetegedése, idült urológiai és nőgyógyászati megbetegedések, degeneratív ízületi elváltozások, központi idegrendszer, bénulás rehabilitációja, idült idegfájdalmak, ideggyulladások, idült tápcsatorna megbetegedések kezelése.⁵²

Ellenjavallatok: terhesség, fertőző betegség, tumoros betegségben szenvedők, súlyos központi idegrendszeri és nem kezelt szív-érrendszeri betegségek, minden fajta akut gyulladás a szervezetben.⁵³

3.3 A négy csillagos Hotel Colosseum Wellness és Konferencia Szálló

A Szent Erzsébet Mórachalmi Gyógyfürdő az egészségturizmus alapjául szolgáló létesítményként önmagában nem elegendő.

A teljes fejlesztés mellett szükséges a megfelelő infrastruktúra kialakítása, fejlesztése és magas kategóriájú kereskedelmi szálláshelyek kialakítása. 2010 márciusában került sor a szálloda alapkövetelésére, majd 2011 áprilisában meg is nyitotta kapuit.⁵⁴

A Hotel Colosseum közvetlenül a szálloda szomszédságában épült, összekötve a fürdővel, melyre a pályázatot a Móra-Invest Kft. nyújtotta be. Az épület egy kör alakú épület, mely egy kolosszeumra emlékeztet. 82 szobás wellness és konferencia szálloda, mely négy csillagos minősítést kapott. A

1. kép: A Hotel Colosseum bejárata

⁵⁰ <http://turizmus.com/fokusz/morahalom-a-gyogyvizek-varosa-1117000> (Letöltés ideje: 2012.10.25.)

⁵¹ Dr. Bedécs Gyula – Halász Imre – Söptei Imre: Az erőt adó gyógyvizek világa – Pannon termál fürdői, Pannon Termál Klaszter, B.K.L. Kiadói és Reklám Kft., Szombathely, 2004.

⁵² <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/gyogyaszat/javallatok--ellenjavallatok.html> (Letöltés ideje: 2012.10.25.)

⁵³ <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/gyogyaszat/javallatok--ellenjavallatok.html> (Letöltés ideje: 2012.10.25.)

⁵⁴ Dr. Zala György: Az üdülés-idegenforgalom területi tervezésének újszerű szempontjai és követelményrendszere, Módszertani tanulmány, Budapest, 1991.

Homokháti Kistérség városa ezzel még több turista fogadására lett alkalmas. Egyre nő a kereslet a négycsillagos szállodák iránt, ezért a beruházás sikeresnek bizonyult. A szállodát összekötötték a fürdővel, így a szálló vendégek is igénybe vehetik a fürdő összes szolgáltatását, így bővült a fürdő vendégköre is. A város teljes arculatát megváltoztatta a fürdő fejlesztése és a szállodai beruházás, a turisták véleménye pozitív irányba változott az ingatlanok megépítése után, amelyek közvetlenül a városközpontban találhatóak. A mórահalmiak nagyon szeretik kisvárosukat, örülnek az idelátogatóknak, a sok turistának. Az ingatlanok hasznosítása komplex feladatnak minősül, mivel teljesen megváltoztatta a város jelentőségét. Ma már nem csak egy kisváros a Homokháti Kistérségben, hanem az egyik legjelentősebb fürdőkomplexummal bíró várossá nőtte ki magát, mely országosan egyedülálló szolgáltatásokat nyújt.⁵⁵

A Hotel Colosseum Wellness és Konferencia Szálló hat emeletes (alagsor, földszint és négy emelet), mely 77 kétágyas szobával (6 szobatípus, egybenyitható és mozgáskorlátozottaknak kialakított szoba), 5 lakosztállyal és 2 konferenciateremmel rendelkezik. A szobakialakításoknál figyelembe vették minden korosztály igényét, szabadidős-, gyógy- és a rendezvényturizmus igényeit. A szállodában üzemel étterem, salátabár, koktélmédence, trópusi élményzuhany, gőz- és sókamra, fodrászat, kozmetika, szolárium és szauna. A szálló vendégek térítésmentesen használhatják a Szent Erzsébet Mórահalmi Gyógyfürdő medencéit, szaunavilágát és gyermekfürdő részlegét is, a közvetlen átjárás biztosítva van. Bababarát szolgáltatások közül a következőkkel rendelkezik a szálloda: babapancsoló, babaszék, babaágy, gyermekjátékos és sok-sok gyerekjáték. Ezzel segítve a családok teljes körű kikapcsolódását.⁵⁶

A szállóban található szolgáltatások: londiner, telefon, fax, fénymásoló, transzfer, programszervezés, széf, zárt parkoló, internet csatlakozás, wi-fi, kerékpárbérlés, szobaszervíz, egészségpénztári partnerek, check-in 14 óra, check-out 10 óra, akadálymentesített közlekedés.⁵⁷

A szálló a fürdő mellett külön Spa & Wellness részleggel rendelkezik. A testi-lelki feltöltődéshez minden adott. Természet közeli élményt nyújt a zárt, de üvegfalú pihenőszoba, ahol a medencék és szaunák használata, valamint a szépségkezelések után kipihenheti magát a kedves vendég. Mivel zárt terű az egész épület, ezért egész évben üzemel, de emellett igénybe lehet venni a gyógyfürdő szabadtéri medencéit télen is. A

⁵⁵ http://www.morahalom.hu/2_5_milliard_forintos_turisztikai_beruhazas_morahalmon (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

⁵⁶ <http://colosseumhotel.hu/hotel/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

⁵⁷ <http://colosseumhotel.hu/hotel/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

wellness részleg célja, hogy az ideérkező vendég felfrissülve, kipihenve és megújulva térjen haza, olyan élményben legyen része, mely kedvet teremt az újbóli látogatáshoz.

Külön szauna részleg is üzemel a hotelban, ahol a finn- és infrasauna mellett igénybe vehetjük a gőzkabint, a sókamrát és a tepidáriumot is. Ezek mellett található a nélkülözhetetlen csobbanó hideg vizes medence, a trópusi élményzuhany, a dézsazuhany. Két masszázshelyiség garantálja a teljes feltöltődést, kikapcsolódást. A fitnesstermet kardió gépekkel is felszerelték, amelyek tökéletes testedzést nyújtanak a vendégek számára. A test fizikai munkája is fontos pihenés alatt, melyek után a gasztronómia és wellness újfajta élményeit is élvezhetik.⁵⁸

A szálloda medencéi a következők: pancsoló medence kifejezetten a gyermekek részére kialakítva (32-34 Celsius fokos); jacuzzi medence (36-38 Celsius fokos); élménymedence pezsgőágygal (33-35 Celsius fokos); koktélmédence egyik oldalán bárpulttal és pezsgőágyakkal (34-36 Celsius fokos); Kneipp-medence, mely két különböző hőmérsékletű medencéből áll, hűti és stabilizálja a keringési rendszert, gátolja a visszérképződést (az egyik 18-20 Celsius fokos, a másik 34-36 Celsius fokos); csobbanó medence a szaunázáshoz (18-20 Celsius fokos).⁵⁹

A masszázs a szellemet életerővel tölti fel, ezért nagy szerepe van a wellnessben, mert hozzájárul a feszültség és stressz feloldásához, jó közérzetet biztosít, segít megváltoztatni a testtartást és arcimimikát. Ellazítja az egész testet, ezáltal az izmokat is, így testünk sokkal lazábbá válik.

A szállodában 15 féle masszázs közül választhatunk, melyek a következők: svédmasszázs, revitalizáló masszázs, mediterrán masszázs, vitalitás talpmasszázs, jégvarázs masszázs, regeneráló citromos masszázs, fahéj masszázs, aromaolajos teljes testmasszázs, after eight masszázs, virgin mojito masszázs. Külön csomagajánlatokban választható masszázs fajták: gyögy masszázs, frissítő masszázs, méregtelenítő masszázs, vitálmasszázs, relax masszázs.⁶⁰

A Hotel Colosseum éttermében különleges gasztronómiai élményben lehet részünk. A vidékre jellemző ételekkel és helyi borokkal várják a vendégeket. Az alföldi gulyásleves és a szegedi halászlé mellett nemzetközi ételeket is főznek, ezzel teljes körűen kielégítik a vendégek étkezési szokásait.⁶¹

⁵⁸ <http://colosseumhotel.hu/spa-wellness/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

⁵⁹ <http://colosseumhotel.hu/spa-wellness/medenceink/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

⁶⁰ <http://colosseumhotel.hu/spa-wellness/masszazs/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

⁶¹ <http://colosseumhotel.hu/gasztronomia/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

A szálloda nevéből adódóan nem csak wellness szállodaként üzemel, hanem konferencia hotelként is. Minden adott, amellyel rendelkeznie kell egy konferencia szállodának. A 2 elegáns és modern konferenciaterem teljesen felszerelt, minden igényt kielégít, megfelelő modern technikai háttér biztosított. Remek helyszínt biztosít konferenciáknak, üzleti megbeszéléseknek, előadásoknak, családi és esküvői rendezvényeknek. A konferenciatermek 160 fő befogadására alkalmasak, ezen felül az étterem külön részekre osztható. A tetőteraszt, a télikertet és a szivarszobát külön-külön is lehet bérelni.⁶²

A szállodában 43 alkalmazottat foglalkoztattak, fűtését és a meleg vizét geotermikus energia hasznosításával oldják meg.

Statisztikai adatok alapján 2012-ben 35 ezer vendégéjszakát töltöttek el a turisták Mórahalmon. Ebből mintegy 13 ezret kereskedelmi, 3 ezret intézményi, a fennmaradót magánszállásokon. A kereskedelmi szállásokat igénybevevők 85%-a hazai vendég volt. A legtöbb külföldi látogató a Vajdaságból érkezett.⁶³

A szálloda honlapján a következő mondatot olvashatjuk: „Colosseum Hotel Mórahalom - Négycsillagos, gyermekbarát wellness szálloda, gyógy- és élményfürdő Szeged városától alig 20 km-re”.⁶⁴ Egy mondatba zárva a szálloda jellemzése. A Hotel Colosseum Wellness és Konferencia Szálló a mai napig virágzik, versenyképessége egyre nő. A beruházás sikeresnek mondható és ennek köszönhetően az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdőbe még több vendég látogat el.

4. Szaunavilág

A szaunázás jótékony hatásait már a maják és az aztékok is ismerték, kőből épült szaunákban edzették és gyógyították testüket. A kőből épült szauna nem bizonyult a legjobbnak. Később rájöttek, hogy a legjobb, ha a szauna olyan anyagból épül, mely visszaveri a hőt. Ideális esetben a szauna épülete kívülről lucfenyőből vagy nyírfából épül, belülről pedig lucfenyő vagy jegenyefenyő.⁶⁵

Napjainkban egyre nagyobb az érdeklődés a szauna használata iránt. Emellett a szauna szeánszok is egyre szélesebb körben terjednek. Amelyik fürdő rendelkezik szaunákkal ott szauna szeánszokon is részt vehetünk. A gyógyítás mellett kikapcsolódást,

⁶² <http://colosseumhotel.hu/rendezvenyek/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

⁶³ <http://turizmus.com/ujdonsag/nyit-a-csaladbarat-furdoreszleg-1093176> (Letöltés ideje: 2013. 11.02.)

⁶⁴ <http://colosseumhotel.hu/hotel/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

⁶⁵ Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.

feltöltődést, ellazulást és prevenciót is jelent a szauna használata. Több ezer évvel ezelőtt találták fel az északi emberek a szaunát. Először melegedésre és fürdőzésre használták, később higiénia szempontból vált jelentőssé. Használták betegek ápolására és a könnyebb szüléshez is. A szaunázás megkönnyítette az emberek életét, mindennapos használata hamar elterjedt a hidegebb északi országokban. Tévhit viszont, hogy a szaunázást a finnek terjesztették el, mivel ezelőtt már az aztékok és a maják is ismerték, de elsősorban mosakodásra használták. Később jöttek rá, hogy egészségmegőrző és gyógyító hatása is van. Köztudott, hogy a meleg hatására szívünk gyorsabban ver és izzadni kezdünk, így távozik a salakanyag a kitágult bőrpórusokon keresztül. A szauna szeánszokhoz hasonlóan már ilyenkor is csapkodták egymást vizes ruhákkal, mely még nagyobb intenzitással távolítja el a méreganyagot a szervezetünkől.⁶⁶

A görögök „therma”-t használtak, mely nem csak uszodát és kádfürdőt jelentett, hanem hideg-, meleg- és gőzfürdőt. Az ókori görög fürdők mintájára hozták létre Rómában a második pun háború után az első római fürdőt, mely nem csak higiénia szempontból volt fontos, de szórakozást is jelentett. Maga a therma egy fürdőkomplexumot jelent, melyben üzemelt a capidarium: száraz és forró levegőjű terem, továbbá a frigidarium, mely hideg levegőjű, hideg vizes terem, laconicum: izzasztókamra és a sudatorium: gőzfürdő. Az első fürdők megépülésénél fizetni kellett a belépésért, majd később ingyenessé vált a fürdőhasználat mindenki számára. A legismertebb és legelterjedtebb a finn szauna, melyet a legtöbb ember ismer. Utána kapott nagyobb figyelmet az infrasauna, majd következett a bioszauna, aromakabin, sószoba és a gőzfürdő. Bármelyik szaunát is használjuk ajánlott utána a hideg vizes merülő medencében hűteni testfelületünk egészét, de legalább hidegvízzel letusolni.⁶⁷

Mire is jó a szaunázás? A meleg hatására szervezetünk izzadni kezd, a belső mirigyek működése intenzívebb lesz, bőrünkön keresztül a kitágult pórusokon át a salakanyag távozik a szervezetünkől. Javítja a vérellátást, öngyógyító hatású. Immunrendszer erősítő és érregeneráló, javítja szervezetünk anyagcsere folyamatait. Edzi a szívet és erősíti a vérkeringést, ezért is kell vigyázni, nem szabad használni a szaunát, ha valakinek vérkeringési vagy szívproblémája van. Akkor használjuk ki leginkább a szaunázás jótékony hatásait, ha utána a hideg vizes merülő medencét használjuk. A hőmérsékletváltozás kifejezetten jó mind a testnek, a léleknek, az idegrendszernek és nem

⁶⁶ Kószó Ferenc: Szaunák és környezet, Szukits Könyvkiadó, 2006.

⁶⁷ Dr. Ruzinkó Ádám előadása: A magyar fürdő kultúra története, Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, 2012.

utolsó sorban a bőrnek. Frissíti szellemünket, jó közérzetet biztosít. Rendszeres használata segít a betegségek megelőzésében és az egészséges életmód megőrzésében. Oldja a stresszt, a méreganyag természetesen távozik a szervezetünkől, így természetes módon gyógyszerek nélkül élhetünk egészséges életet. Kiváló meghűlés enyhítésére, különböző gyulladássos betegségek, ekcéma és légúti betegségek kezelésére. A baktériumok magas hőfokon, száraz levegőn hamar elpusztulnak. Különböző illóolajokkal feldobhatjuk a szaunázást, mely még jobban segít ellazítani a testet és a szellemet.⁶⁸

Fontos tudni a szauna használatáról, hogy háromszor 15 percet szabad tartózkodunk a melegben, amit minden menet után hideg zuhanynak kell kísérnie és 15 perces pihenést igényel. A szaunába felmelegített testtel és száraz bőrrel szabad belépünk, a vízvesztés pótlására gyümölcslevet ajánlanak. Szaunázás előtt 30 perccel nem szabad semmilyen folyadékot fogyasztanunk és aktív sportok után ajánlott, nem pedig előtte. Mivel szervezetünket megterheljük, nagy szükség van a relaxációra a következő szaunázás előtt. Ezzel erősítjük testünk teljesítőképességét. Érdemes törölközővel, papucs nélkül bemennünk a szaunába, a törölközőt magunk alá terítsük. Minden ékszert vegyünk le magunkról, mert a fémek felmelegszenek és megégethetik bőrünket, illetve kellemetlen érzést okoznak. Kevesen használják, de üzemeltetnek naturista szaunablokkokat is, melyeket fürdőruha nélkül vehetünk igénybe. Ezek a fürdőközönségtől teljesen elkerített területek, hisz nem mindenki fogadja el a fürdőruha nélküli fürdözést, szaunázást.⁶⁹

4.1 Szauna típusok és jellemzésük

A legelterjedtebb szauna fajta, a legmagasabb hőfokú szauna, a **finn szauna**. Hőmérséklete 80-100 Celsius fok között van, száraz levegőjű és fából készült. A magas hőmérséklet hatására testünk felhevül, izzadni kezd, a salakanyag pedig távozik a bőr kitágult pórusain keresztül. Használata után hideg vizes merülő medence ajánlott, mert a hőmérsékletváltozás élénkíti a fizikai funkcióinkat, mozgósítja a szervezet immunrendszerét. A rendszeres szaunázás kiváló stresszoldó hatású. Magas vérnyomás, visszérbetegség, szívbetegség esetén használata nem ajánlott.⁷⁰

Napjainkban a másik nagyon elterjedt szauna fajta az **infraszauna**, melynek infrasarkanai közvetlenül a bőrt melegítik és nem a levegőt, így testünk hamarabb felmelegszik és intenzívebben izzad. Kevesebb időt kell itt eltöltenünk, mint a finn

⁶⁸ <http://www.wellnessspa.hu/index.php/Szaunak/mire-jo-a-szauna.html> (Letöltés ideje: 2013. 11. 05.)

⁶⁹ <http://szaunaclub.hu/index.php/szaunavilag/kisokos/szaunaszabalyok.html> (Letöltés ideje: 2013. 11. 04.)

⁷⁰ <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/> (Letöltés ideje: 2013. 10. 25.)

szaunában. Az infrasauna alkalmas a testsúly és zsírégetés ellenőrzésére, méregtelenít, bőrmegújító hatása van, szépségápolásra is alkalmas. Hőmérséklete 40-60 Celsius fok között van. Belégzéskor a levegő nem éget, nem terheli annyira a szívet és mivel az infrasugarak 80%-a a testre hat, így 300%-kal hatékonyabb bármelyik szaunánál. Az infrasugarak a bőr felszíne alá 1cm mélyre hatolnak be, ahol fellazítja a salak- és méreganyagokat a bőr alatt. Ez a mélymeleg kezelés regenerálja az izmokat, a bőrt és a szöveteket.⁷¹

A **gőzkabin** vagy gőzfürdő – a hamam –, melyet a török időben kezdtek használni. A levegő páratartalma 80-100%-os, hőmérséklete fele annyi, mint a fentebb említett finn szaunának. Aki nehezen bírja a 80 Celsius fokos hőmérsékletet, annak megfelelő lehet a 50-55 Celsius fokos gőz szauna. A levegő nem égeti a légzőszerveket, de az izzadás így is garantált, amivel a test természetes salaktalanítását érzük el. Itt is, mint minden szauna használat után, a még jobb eredmény elérése érdekében a hideg vizes medence vagy jégkása használata ajánlott. A magas páratartalom alkalmas légúti megbetegedések gyógyítására (asztma, reuma, rekedtség), illetve az izzadság nem tud hamar elpárologni, ilyenkor hőtorlódás jelentkezik. Gőz szauna használata után először langyos majd hideg vizes lehűtés ajánlott, melyet 30 perces pihenőnek kell követnie. Nagyon megterheli a szívet és a vérkeringést, ezért akinek szívproblémája van egyáltalán nem ajánlott.⁷²

A **bioszauna** is alacsonyabb hőmérsékletű, mint a finn, száraz és meleg levegőjű. A testi és lelki kikapcsolódást a színjátékok segítik elő. Növényekből nyert illóolajokat használnak levegő illatosítására és dúsítására. Ebben a fajta szaunában egyesül a szauna és a gőzfürdő együttes hatása. A hőmérséklet 55-65 Celsius fok közé tehető, páratartalom változó, 60-80%-os is lehet. Nem terheli meg a szívet, a hősugárzás hozzájárul a vitaminok gyorsabb felszívódásához, az illóolajok pedig még jobban biztosítják a teljes kikapcsolódást. Úgy érezzük a magas páratartalom miatt, hogy testünk jobban izzad. Itt se ajánlott 15 percnél tovább benn tartózkodni. A klasszikus szaunázás vérkeringést kímélő fajtája.⁷³

A **hőlékamra** előnye, hogy idősebbek is igénybe vehetik, mivel alacsonyabb hőmérsékletre felfűtött szaunák. Erősíti az immunrendszert és élénkíti a vérkeringést.⁷⁴

⁷¹ Kószó Ferenc: Szaunák és környezet, Szukits Könyvkiadó, 2006.

⁷² <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/szaunavilag/szaunak.html> (Letöltés ideje: 2013.10.25.)

⁷³ <http://www.szaunavilag.hu/szaunavilag.html> (Letöltés ideje: 2013. 11.04.)

⁷⁴ Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.

A **tepidáriumban** márványból készült ülőlapok, ágyak találhatóak, amelyek emberi testhőmérséklet közeli hőt bocsátanak ki. Az egyik legjobb módszer a stressz oldására. Anélkül erősíti az immunrendszert, hogy megterhelné a keringési rendszert. Gyógyító és megelőző funkciója van.⁷⁵

A **caldarium** egy forró vizes fürdőt vagy izzasztókamrát jelent. Javítja a keringést, a relaxáció hatására enyhülnek az izom- és ízületi fájdalmak. Magas páratartalma van (70-100%), hőmérséklete 45 Celsius fokos.⁷⁶

A rómaiak használták a forró helyiségek után a hideg fürdőt, a **frigidariumot**. Az izzadás megszűnik, a pórusok bezáródnak, szaporább lesz a szívverés és frissítő hatása van.⁷⁷

Ilidza és hamam török fürdők rituális tisztasági fürdők voltak az iszlám világban, de a fontos társasági élet helyszínéül is szolgált. A hamam nedves és száraz gőzkamrából állt, ezen belül a pihenő, a szőrtelenítő és a masszázshelyiségeket is itt találhattuk. Külön kellett használniuk a nőknek és a férfiaknak.⁷⁸

A **keleti gőzfürdőben** - a rasul fürdőben - iszapból és gyógyhatású földből készült pakolásokat használtak, melyet a bőrre kentek. A meleg térben leszáradtak a pakolások, amit lassan ledörzsöltek a bőrről, végül permetszerű vízzel teljesen eltávolítottak. A gyógynövényes kezelés puhábbá és simává teszi a bőrt.⁷⁹

Az úgynevezett **textilmentes szaunablokk** Mórahalmon külön belépőjeggyel vehető igénybe, letéti díj ellenében fürdőlepedőt biztosítanak. Kevesen használják, mint ahogy a neve is elárulja, fürdőruha nélkül vehetjük igénybe. Ez a szaunablokk rész a fürdőközségtől teljesen elkerített terület, külön pezsgőfürdővel rendelkezik, infra- és bioszaunával, élményzuhannyal és udvari orosz szaunával, ahol szaunázás után az erkélyen is lehűthetjük magunkat, télen akár a hóban is hűthetjük magunkat. A szaunát nem arra találták ki, hogy törölközőben vagy fürdőruhában használjuk. A szakértők sem vitatják, hogy lehetőség szerint ruha nélkül induljunk el szaunázni. Azért érdemes fürdőruha nélkül szaunázni, mert a méreganyagok izzadással távoznak a szervezetből a bőrön át és a

⁷⁵ Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.

⁷⁶ Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.

⁷⁷ Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.

⁷⁸ Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.

⁷⁹ Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.

műszálas fürdőruhák megakadályozzák a test párolgását, valamint nem a legideálisabb műszálas ruhában ülni több mint 90 Celsius fokban. A szakemberek sem ajánlják a fürdőruha viselését szaunázás közben, mert a bőr kitágult pórusain a mérgeanyagok a ruháról is visszajuthatnak a szervezetbe.⁸⁰

Nem naturizmust jelent a meztelen szaunázás, hanem a rendeltetésszerű használatát.

A naturista szaunablokk használatának illemszabályait fontos betartani. Teljesen elfogadott az is, ha a férfiak derekuk köré, a nők mell fölött megkötött fürdőlepedővel szaunáznak.

4.2 Szauna szeánszok

A szauna szeánszok olyan programok, amelyek során úgynevezett felöntésekre kerül sor. A levegő páratartalmát úgy növelik, hogy a szaunában elhelyezett kályhában lévő lávakövekre vizet locsolnak. Régen a finnek nyírfa vesszőt használtak a locsolásra és ez által illatosították a forró gőzt. A szauna kabinokban a levegő folyamatos áramlása és cseréje fontos a szauna szeánszok között. A kályha által kibocsátott meleg felfelé száll, mely biztosítja a relatív páratartalmat és lehetővé teszi az izzadság párolgását. A szauna kabinban láthatatlan gőzfelhő keletkezik, miután a vizet a kövekre locsoltuk, ez a gőzfelhő pedig teljesen beteríti a kabint. Szauna szeánszok közben a szaunamester egy törölköző segítségével mozgatja a meleg levegőt. Amikor ez a gőzlöket eléri testünket, lecsapódik, hőingert vált ki, a vízcseppek testfelületünkön tovább hevülnek. Mielőtt a kövekre öntenénk az első adag vizet, hagyni kell a kövek melegedésére minimum 5 perces melegedési fázist.⁸¹

A szeánszokat csak szaunamester végezheti. Különböző szeánszok közül választhatunk, mindegyiknek külön élettani hatása van, melyekről a program előtt érdemes tájékozódni. A mester utasításait követve élvezni fogjuk a szeánszot, a forróságban töltött idő kellemesen fog eltelni és rövidebbnek tűnik, mint általában. A mester folyamatosan tájékoztatja és tanácsot ad a szaunázóknak, felügyeli a szabályok betartását.

A legelterjedtebb szeánszok a következők: **sós szeánsz**, amikor a mester a felmelegedés után sót ad a bent ülőknek, akik testükön szétdörzsölik. Ezáltal a bőr puhává és tisztává válik, a sebek összehúzódnak. A só növeli a bőrsejtek aktivitását. **Aroma szeánsz**nál a szaunamester gyógynövényekkel vagy illóolajokkal kevert vizet önt a kályhára, ezzel hevíti fel a levegőt a kabinban. A **mézes szeánszok** során bőrünk puhává és

⁸⁰<http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/szaunavilag/textilmentes-szaunablokk.html> (Letöltés ideje: 2012.10.25.)

⁸¹ <http://szaunaclub.hu/index.php/szaunavilag/megjobb/szaunaszeansz.html> (Letöltés ideje: 2013. 11. 04.)

báronyosabbá válik. A méz kifejezetten jó a bőrnek, meleg hatására bőrünkön át felszívódik, így nem maradunk ragacsosak. **Sörös szeánsz** során a sört nem kenjük a bőrünkre és nem is isszuk meg, hanem a kövekre öntjük. A sör gőzzé alakul, bőrünkön keresztül szívódik fel az árpában és a malátában található E és D vitamin, mely selymessé és finom tapintásúvá teszi azt.⁸²

A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdőben az egyik **legegyedibb szeánszsal** találkozhatunk, ahol a kövekre **vajdasági szilvapálinkát** öntenek, mely még jobban hozzájárul a test relaxálásához. Élvezhetjük a szaunázást **citrusfélékkel** (citrom, narancs, grapefruit), ahol megfelelő illóolajokat használ a mester, végül a vendégek a harmadik felöntés után gyümölcsdarabokkal ápolják le bőrüket. A citrusfélék táplálják a bőrt. **Joghurtos szeánsz** alatt zsíros olajjal kevert joghurttal kenik be magukat a szaunázók a harmadik felöntés után. A zsíros olajok puhítják és hidratálják a bőrt. Az **avokádó szeánsz** során turmixolt avokádót használnak, melynek bőrfeszítő hatása van, illetve hidratálja a bőrt. **Kávés-kakaóvaj és ananász-kókuszos** kettő az egyben szeánszok. Kávézaccot és kakaóvaját vagy turmixolt ananászt kókuszreszeléssel kínál a szauna mester, mely radírozza a bőrt, puhává teszi és hidratálja is azt. A ruszkaja banja (orosz) szeánsz során virágmézet kell a testünkre kenni a második felöntés után, a harmadik felöntés után pedig nyírfa, nyárfa vagy fűzfa virgácsokkal különleges technikával relaxáló virgácsolást végez a szaunamester. A szeánsz után vodkával és savanyú uborkával kínálják a szaunázókat.⁸³

A fürdőben több szaunamester felügyeli a szaunázási szabályok betartását.

4.3 A gyógyfürdő szauna használatának házirendje

Minden szauna világgal rendelkező fürdőnek rendelkeznie kell házirenddel, ami a helyes szaunázási szabályokra hívja fel a figyelmet, tájékoztat a szauna helyes használatáról, illetve tájékoztatást ad arról is, hogy milyen szauna típusok találhatóak a fürdőben. A házirendet jól látható helyen kell elhelyezni.

A házirendnek azért is jelentős szerepe van, mert a hazai közönség „felkészültsége” e téren hagy kívánni valót maga után. Magyarországon nem elterjedt a fürdőruha nélkül történő szaunázás, az azonban nem elfogadható, hogy az ülőrészekre vizes fürdőruhában üljenek – törülköző vagy fürdőlepedő használata nélkül. A mórahalmi gyógyfürdő is

⁸² <http://szaunaclub.hu/index.php/szaunavilag/megjobb/szaunaszeansz.html> (Letöltés ideje: 2013. 11. 04.)

⁸³ <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/szaunavilag/szauna-szeanszok.html> (Letöltés ideje: 2012.10.25.)

rendelkezik saját szauna házirenddel, ami a szaunák és gőzkabinok használatáról szól, ezt jól látható helyen kifüggesztették. A házirend tartalmát lásd az 1. számú mellékletben.

5. Kutatás - a Szent Erzsébet Móraalmi Gyógyfürdő szauna világáról

A Szent Erzsébet Móraalmi Gyógyfürdő szaunavilág fejlesztése szakdolgozatom kutatási főtémája. Munkám során foglalkoztam az új gyermekfürdő résszel is, ami a szaunavilággal egy időben került átadásra. A fürdő dolgozói készséggel álltak rendelkezésemre, tőlük számos olyan információt szereztem, melyek nagymértékben segítettek kutatásaimat.

5.1 A kutatás módszertana

Kutatómunkámat terepmunkával és mélyinterjúk készítésével végeztem. Mélyinterjút készítettem:

- Berta Zsolt turisztikai menedzserrel (4. számú melléklet),
- Dobó István műszaki vezetővel (2. számú melléklet),
- Farkas Gábor fürdőigazgatóval (5. számú melléklet),
- Kiss Anita szaunamesterrel (3. számú melléklet).

Nekik ezúton is köszönetet mondok segítségükért. A tőlük kapott információkat.

A mélyinterjúkat feldolgozva sikeresen választ kaptam a kérdéseimre. A fejlesztések sikerességét több szempontból is vizsgálni tudtam: szálláshelyek számának növekedését, vendégéjszakák számát, fürdővendég forgalom növekedését, célcsoportok összetételének és növekedésének változást, adóbevételek alakulását, turisztikai és nem turisztikai beruházásokat, a fürdő műszaki berendezéseit, szaunákat és azok típusait és egyre szélesebb körben elterjedő szauna szeánszokat.

5.2 A kutatás

A Móraalmi Gyógyfürdő fejlesztését az önkormányzat már 1996-ban eldöntötte. Fontos stratégiai célnak tekintették annak megvalósítását, hogy a kicsiny fürdőt egy nemzetközileg elismert fürdőkomplexummá fejlesszék, ami által a térség meghatározó idegenforgalmi központjává válhat. 2010 októberében adták át az új fürdőszárnyakat, ahol a szaunavilág és a gyermekfürdő kapott helyet. A móraalmi gyógyfürdő nagyságához viszonyítva megőrizte családi formáját, mama-baba barát és gyógyászati jellegét.

A beruházás 880 millió forintba került – ebből 50% uniós támogatás, 50% pedig önkormányzati önerő. Az önerőhöz szükséges pénzüsszeget az önkormányzat kötvénykibocsátásokból fedezte. A kivitelező cég - Ferroép Zrt. - segítségével vált valóra a beruházás - a szaunavilág és gyermekfürdő épületszárnyak -, melyek elkészültével a fürdő 3 ezer

2. kép: A bébi pancsoló – kültéri

négyszázötvennégy négyzetméterrel és 400 m²-es vízfelülettel lett nagyobb. Ekkor a polgármester a 300 ezres látogatószám 85 ezerrel történő növekedését jósolta. A fejlesztés során a gyerekeknek és szülőknek további kikapcsolódási lehetőséget, szolgáltatásokat nyújt a fürdő: kaland- és élménymedence, sodrófolyosó, barlang jellegű medencerész, gyermek- és bébi pancsoló csúszdával, játszóházzal, továbbá jacuzzi, Kneipp-medence, pihenő- és relaxáló tér, napozóterasz, kiegészülve a szaunavilág 11 szaunájával és a textilmentes szaunablokkal. Miután megnyitott az új szárny, a fürdő 107 embernek teremtett új munkahelyet.⁸⁴

2011-ben a fürdő túlterheltsége, illetve a gyógyvíz iránti kereslet növekedése miatt új tartalék termál kút fúrására került sor. Eközben épült fel a Hotel Colosseum Wellness és Konferencia Szálló, melynek beruházási költsége 2,7 milliárd forint volt. Megnyitotta kapuit az új háromszintes, járó betegeket ellátó központ is.

Már az új létesítmények előtt is nagyon népszerű város volt Mórahalom, főként gyógyvize miatt, hiszen 2009-ben a vendégéjszakák száma meghaladta a 33 ezret, sőt akadt több olyan hétvége is, mikor nem volt szabad szoba a városban található 79 szálláshely egyikén sem. A fürdőnek mindig sikerült megtartania nagy népszerűségét. A szegedi Aquapolis megnyitása, a folyamatos építkezés, a kedvezőtlen időjárás ellenére is csak néhány százalékot esett vissza a látogatottság ebben az évben. A látogatók több mint egy ötöde a Vajdaságból érkezik, többen visszatérő vendégek, ez a kiváló marketing munkának is köszönhető.^{85 86}

A fürdőkomplexum a kistérségben egyedülálló, hiszen egy épületen belül megtalálható a családbarát környezet és a gyógyulást szolgáló gyógyvizes medencék,

⁸⁴ <http://turizmus.com/ujdonsag/nyit-a-csaladbarat-furdoreszleg-1093176> (Letöltés ideje: 2013. 11.02.)

⁸⁵ <http://turizmus.com/ujdonsag/nyit-a-csaladbarat-furdoreszleg-1093176> (Letöltés ideje: 2013. 11.02.)

⁸⁶ http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/elkeszult_a_morahalmi_furdo_uj_reszlege/2186121/ (Letöltés ideje: 2013. 11. 02.)

gyógyászati központ. Egyik interjúkérdésem a fürdő különlegességére irányult. Megállapíthatom a válaszok alapján- melyre Berta Zsolt turisztikai menedzser és Farkas Gábor fürdőigazgató válaszolt-, hogy a fürdő különlegessége az alapkoncepció alapján a gyermekfürdő által a családi látogatók igényeit is szolgálja ki. Interjú alanyaim válaszai megegyeznek az erre a kérdésre adott válaszok alapján. A fürdő különlegességei tehát a gyermekfürdő részen található kalandmedence és gyermekmedence, játszóház, pelenkázó. Két beltéri csúszda közül az egyik kilép az épületből majd visszakanyarodik. A csúszdákon időmérő szerkezet található. Élmenyelemek: sodrófolyosó, vízesés fal, buzgárok, dögönyözők. A szaunázás utáni nélkülözhetetlen zuhanyzó, jégkása kút és csobbanó medence is megtalálható.

5.3 A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő projektben szereplő tervek

A fejlesztésben szereplő tervek: élmény-szolgáltatások bővítése, szauna világ, fedett csúszdás gyermekfürdő kialakítása és létrehozása. A beruházó és pályázó Mórahalom Város Önkormányzata. 50%-os uniós támogatás a ROP Dél-Alföld Spa konstrukció által. A legköltségesebb beruházás a térségben, illetve a fürdő történetében. A pályázatot 2007-ben írták ki.

Több stratégia célt tűztek ki a pályázat megírásakor:

- a város hazai és nemzetközi piacokon való versenyképességének javítása,
- az egészségturisztikai szolgáltatások bővítése,
- a turisztikai bevételek növelése, a város turizmusának erősítése,
- a célcsoportok igényei szerint a szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztése,
- a szezonális kiküszöbölése,
- fedett szolgáltatások bővítése,
- egész éves nyitva tartás,
- kapacitás-kihasználtság növelése,
- szállodai beruházások.

Operatív célok: a szauna központ segítségével új célcsoportok megnyerése; a gyermekfürdő segítségével a családbarát egészségturisztikai szolgáltatások bővítése; a

mozgássérültek számára akadálymentes környezet; környezeti, humán és pénzügyi szempontból való üzemelés; új munkahelyek.⁸⁷

A projekt egyedisége, hogy a térségben az egyik legszínvonalasabb családi fürdő, ahol megfelelő az infrastruktúra, a személyzet a legjobb képzést kapta, egységes építészeti stílust képvisel és a termálvíznek többlépcsős felhasználása van.⁸⁸

Az új beruházásoknak köszönhetően új célcsoportokat tudtak vonzani a fürdőbe: a gyerekparadicsomba és a szaunavilágba, A célcsoportok fiatal házaspárok gyerekekkel vagy gyerekekkel; belföldi fiatalok, párok, egyedülállók; környékbeli és a városban lakó gyerekek, felnőttek, idősebb generáció.

Műszaki adatok nagyságterületileg tagolva:

- 220,34 m²-es többszintes kaland- és élménymedence,
- 38,59 m²-es a csúszdaérkező medencéje,
- 22,22m²-es bébi gyermek medence,
- 20,46 m²-es bébi pancsoló.⁸⁹

Ezeken felül alakítottak ki pelenkázót, baba-altató helyiséget, játszóházakat, teakonyhát, pihenőtereket, gyermek mosdókat, tusolókat, akadálymentes mosdókat és folyosókat.

A szauna világban található elemek adatai:

- 19,38 m²-es jacuzzi,
- 31,31 m²-es termál ülőmedence,
- 4x3,98m²-es Kneipp medence,
- 5,65 m²-es csobbanó medence,
- finn-, infra-, aromaterápiás szauna és gőzkabin,
- jégkása-kút,
- finn-, udvari finn-, bioszauna az emeleten,
- pihenőterek, napozóterasz.⁹⁰

⁸⁷ http://www.morahalom.hu/a_szent_erzsebet_morahalmi_gyogyfurdo_fejlesztese (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

⁸⁸ http://www.morahalom.hu/a_szent_erzsebet_morahalmi_gyogyfurdo_fejlesztese (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

⁸⁹ http://www.morahalom.hu/a_szent_erzsebet_morahalmi_gyogyfurdo_fejlesztese (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

⁹⁰ http://www.morahalom.hu/a_szent_erzsebet_morahalmi_gyogyfurdo_fejlesztese (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

A pályázat útja összefoglalva:

2007. október: megjelent a pályázat a Dél-Alföld Operatív Program keretében, az egészségturisztikai létesítmények komplex fejlesztésére
2008. február: az első fordulóra benyújtották a pályázatot
2008. november: a projektfejlesztés elfogadása
2009. november: pályázat benyújtása
2009. november: támogató levél
2009. december: kivitelezés elkezdése, a kötelező szerződések elkészítése
2010. január: a szerződés megkötése az uniós támogatásról
2009. december: a projekt kivitelezése, folyamatos építkezés
2011. május: a projekt teljes megvalósítása, befejezése
2011. május után folyamatos monitoring tevékenység
- 2013 - újabb projekt a fürdő szolgáltatásának fejlesztéséről:

- öltözőkapacitás bővítése (300 új öltözőszekrény, komfortérzet növelése),
- a szabadtéri medencék lefedése (sportolási lehetőség és sport rendezvények a téli időszakban is),
- dézsaszínház megépítése (418,29 m² és 80-100 fő befogadására legyen képes, 2-3 fős dézsák, kabarék, filmvetítés, koncertek, előadások),
- csendesebb szauna kialakítása, egy 25m²-es finn szauna külön a szauna szeánszokra,
- hó- és só kamra kiépítése.^{91,92}

5.4 A fürdő vendégszámának és a szállások vendégéjszakáinak elemzése

A mórachalmi termálvíz 20 évvel ezelőtt is nagyon látogatott volt, hiszen a gyógyvíz jótékony hatása már akkor is nagyon népszerűvé vált. Az Erzsébet-kút termálvize nagyon régóta gyógyít. 20 évvel ezelőtt már 70 ezres volt a látogatottság a fürdőnek. A várost ma már több mint 400 ezren keresik fel, ami kimagasló a város 6 ezres lélekszámához. Mórachalom jó területi elhelyezkedésének, határközelségének köszönhetően nem csak magyar vendégek érkeznek a fürdőbe, hanem nagy számban fordulnak elő szerbek a Vajdaságból és nagyszámú a román látogatottság. A megfelelő infrastruktúrának köszönhetően a település könnyen megközelíthető: akik autóval érkeznek azok az

⁹¹http://www.morahalom.hu/a_szent_erszebet_morachalmi_gyogyfurdo_fejlesztese (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

⁹² <http://prezi.com/3dbk4q5conke/copy-of-untitled-prezi/> (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

autópályán is megközelíthetik a várost, de a távolsági buszok is napi többször indulnak nem csak Szegedről, hanem a környező városokból is.⁹³

2011 januárjában már kétszer annyian -19 ezren- váltottak belépőt a gyógyfürdőbe, mint 2010-ben. A létszámnövekedés a szaunavilágnak és a gyermekfürdő kialakításának is köszönhető. Ezzel a létesítménnyel új célcsoportot kívántak vonzani, ami sikerült is, hiszen a látogatók összetétele és létszáma is megváltozott. A fürdő fejlesztésére és bővítésére mindenképpen szükség volt, a mutatószámok növekedése is ezt mutatja. A fürdő vendéglétszámának folyamatos növekedése, illetve a városban eltöltött vendégéjszakák növekvő száma is ezt tükrözi. A fürdő ma már a családok teljes igényét kielégíti. Nem csak a termálvízre épült szolgáltatásokat vehetjük igénybe, hanem több fajta élmény- és termálmedence közül választhatunk. Kiváló szabadidős tevékenységek, kikapcsolódást segítő és élménnyel gazdagító programok teltháza várja a Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vendégeit. Bár a legtöbb vendég még mindig a gyógyvíz híre miatt látogat el a fürdőbe, de a kisgyerekes családoknak se kell aggódnia, hiszen a gyerekek biztosan élvezni fogják a kifejezetten nekik épült „Gyerektoparadicsomot”.

A legtöbb vendég Csongrád, Bács-Kiskun és Baranya megyéből érkezik. Az 50 és 65 év közötti fürdőzők 30%-a, a 30 és 50 év közötti vendégek 18%- a, az ennél fiatalabbak 25%-a a gyógykezelések, gyógyvíz miatt látogatnak a fürdőbe. Az adatokból az a következtetés vonható le, hogy a 30 évesnél fiatalabb korosztály szívesen költ egészségmegőrző és preventív szolgáltatásokra, az idősebb korosztály pedig már a termálvíz gyógyító hatásait élvezzi. A 30 és 50 év közötti vendégek pedig a gyermekvállalás, családalapítás eltolódása, karrierépítés, szabadidő hiánya miatt ritkán tudnak elutazni egy hétvégi kikapcsolódásra.⁹⁴

A fürdő igazgatójának válaszai alapján a látogatók 52%-a belföldről érkezik, elsősorban Csongrád, Bács-Kiskun és Békés megye, de ezen felül az ország minden területéről érkeznek vendégek. A látogatók 48%-a külföldről érkezik a fürdőbe (ennek 90%-a Szerbia - Vajdaság, de egyre növekszik a Románia-Erdély irányából érkező vendégek száma. Korosztály szerint a látogatók között sok az idős- nyugdíjas, gyógyulni érkező vendég. A fürdő fejlesztésének egyik alapkonceptiója az volt, hogy családbarát fürdő legyen, ezért a kialakításnak köszönhetően sok családi látogató is van. Leginkább 2

⁹³ <http://turizmus.com/fokusz/orszagos-jelentoseguve-valt-a-morahalmi-gyogyfurdo-1115230> (Letöltés ideje: 2013. 11. 02.)

⁹⁴ http://www.morahalom.hu/19_ezren_csobbantak_a_morahalmi_gyogyfurdoben_januaban (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

felöltt + 1 gyerek, 2 felöltt+2 gyerek. Farkas Gábor szerint a fürdő minden korosztálynak (felöltt, nyugdíjas, gyermek, fiatalkorú) megfelelő szolgáltatást tud nyújtani. Egy belépő árával valamennyi medencét, szaunát, csúszdát igénybe lehet venni.

Megállapítom, hogy a fürdőbe nagy számban érkeznek Csongrád és Bács-Kiskun megyéből. A legtöbb külföldi szerb és román állampolgár. Elsősorban a küldő területről készítenek felmérést, arra kíváncsiak, honnan érkeznek a vendégek. Külön korosztály, családi állapot, jövedelem alapján nem készül kimutatás. Az új épületszárnyak egyre több családot vonzanak.

A fiatalok körében nagyon népszerűvé vált éjszakai fürdőzés már a mórakalmi fürdőt is meghódította. Este 10-ig élvezhetjük a fürdő nyújtotta szolgáltatásokat csütörtöktől szombatig. A gyermekfürdő viszont a nyitás után egy órával később nyit, illetve a zárás előtt egy órával hamarabb bezár a hatékony működés érdekében. Ebben az időben az élménymedencéket és környezetüket is fertőtlenítik.⁹⁵

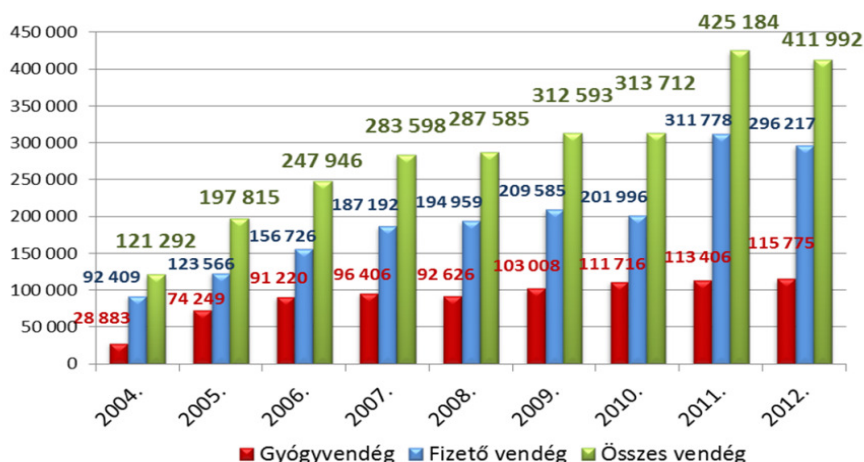
A két új részleg teljes áru fürdőjegy megvásárlása után igénybe vehető, külön csak a naturista szaunablokkért kell fizetni, illetve a szauna szeánszokért. Nem mérhető külön a szaunavilág és a gyermekfürdő létszáma, hiszen egy belépő jegy megvásárlásakor a fürdő majdnem összes szolgáltatását használni tudja a vendég, így csak a fürdő vendégforgalmáról vannak pontos adatok. Nagy vendégszám növekedés vehető észre 2000 és 2007 között: a 35 ezer fürdővendég szám a nyolcszorosára emelkedett, azaz 2007-ben 280 ezer vendéget fogadott a fürdő. 2011-ben, amikor már átadásra kerültek az új épületrészek, a fürdővendégek száma majdnem a duplájára emelkedett 2007 óta, tehát 280 ezer főről több mint 425 ezer főre. Az ábra (9. ábra) a 2004 és 2012 közötti fürdővendégek számát mutatja, külön a gyógykezelésre járó és fizető vendégekre bontva. 2004-ben még csak kevesebb, mint 30 ezren vették igénybe a gyógyászati kezeléseket, ami 2005-ben a duplájára növekedett. 2012-ig nézve csak lassú növekedés vehető észre, ami arra enged következtetni, hogy a termálvíz használata mellett a wellness nagyobb hangsúlyt kapott az évek során. A fizető vendégszám növekedése is lassú volt egészen 2010-ig, az új részek megnyitása után kezdett hirtelen megnőni ez a szám. A táblázatból megfigyelhető, hogy a fizetővendégek száma mindig kétszer annyi volt, mint a gyógyulni vágyó vendégek száma, tehát a növekedés egyenesen arányt mutat. Változás csak a szaunavilág és gyermekfürdő vendégek előtti megnyitása után mutatkozik. Új célcsoportot sikerült megnyerni, a fiatalabb korosztályt, családokat gyerekekkel, akiknek a wellness jelenti a kikapcsolódást,

⁹⁵ Dobó István, fürdőmérnök, mélyinterjú, 2. számú melléklet

nem a gyógykezelések igénybe vétele. Bár a termálvíz is közrejátszik a vendég döntéshozásában, de a fürdő sokszínűsége és sokrétű wellness szolgáltatása ma már jobban befolyásolja a fiatalabbak döntését.⁹⁶

1. ábra: A fürdő vendégforgalmának alakulása

Erzsébet Gyógyfürdő vendégforgalmának (adatok főben) alakulása
2004-2012.

Forrás: Szent Erzsébet Gyógyfürdő adatai alapján saját szerkesztés

Farkas Gábor fürdőigazgató a vendégszámok változására adott válasza alapján látható, hogy az átadást követő időszakban a vendégek száma a szezonalitást kiküszöbölték: a megelőző évek őszi-téli forgalma 5000-8000 fő/hónap, az átadás után pedig 10000-15000 fő/hónapra növekedett a látogatók száma. Tapasztalták, hogy az esős, borús nyári napokon, amikor az időjárás nem kedvez a strandolásnak, nem esik vissza drasztikusan a napi forgalom, mivel rossz idő esetén is biztosított a fedett részeken a szórakozás.

A szálláshelyek száma is megnőtt 2001 és 2012 között, ez is a fürdőkomplexum fejlődésének köszönhető, hiszen az ideutazó szállást is igénybe vesz, többen nem csak egy éjszakát. A városban panziók, magánszálláshelyek és a Hotel Colosseum is várja a vendégeket. 2001-ben még csak 7 szálláshely szolgálta a vendégeket, ma már a 2012-es adatok alapján 96 szálláshely közül választhatunk, ahol összesen 1008 férőhely található. A négycsillagos Hotel Colosseum 2011 áprilisától várja vendégeit. Az első panzió Mórahalmon, a három csillagos Thermál Panzió, mely közvetlen a gyógyfürdő bejárat mellett található. A mai napig sokan igénybe veszik, főleg akik túl drágának találják, nem tudják megfizetni a Hotel Colosseum szobáit. A panzió is közvetlen kapcsolatban áll a fürdővel, az itt megszálló vendégek is térítésmentesen vehetik igénybe a fürdő összes medencéjét, szaunáit és szolgáltatásait. Az épület 2002 októberében nyitotta meg kapuit a nagyközönség számára. A panzió mellett található a Varga Csárda, mely az utcafront felől

⁹⁶ Berta Zsolt, turisztikai menedzser, mélyinterjú, 4. számú melléklet

is megközelíthető, illetve a fürdő felől is várja vendégeit házias ételleivel. A panzió vendégeit itt várják a svédasztalos reggelivel.

2. ábra: Szálláshelyek számának alakulása

5.5 A fejlesztések hatása a fürdőre és Mórahalomra

Interjúkérdéseim között szerepel, hogy a szaunavilág és gyermekfürdő fejlesztése milyen változásokat okozott és milyen fejlődésre készítette nemcsak a fürdőt, de a várost is. Interjú alanyaim közül erre a kérdésre Berta Zsolt turisztikai menedzser és Farkas Gábor fürdőigazgató adott választ.

Már a két új épületszárny megnyitása előtt Mórahalom nagy fejlődésnek indult, ami az ott lakók megélhetését is megváltoztatta. A városban egészségturisztikai fejlesztések valósultak meg, melyek ismét a fürdő nagy ütemű beruházásának köszönhetőek. Az alappillérek egyike maga a szaunavilág és gyermekfürdő fejlesztés volt. A második beruházás a Hotel Colosseum, mely 2,7 milliárdos beruházás, ebből 30% uniós támogatásból, 70% önerőből és hitelből valósult meg. A kistérségi egészségügyi központ 532 millió forintos beruházás, ebből 88,68% uniós támogatás, önerő 11,32% volt.⁹⁷

A gyógyfürdő mellett szinte kötelező volt megnyitni a kistérségi egészségügyi központot, ahova Mórahalom lakói járnak orvosi kezelésekre, illetve beutalt betegeket is ellátnak. A fürdőben külön gyógyászati részleg működik, emellett működik az egészségügyi központ, ahol számos szolgáltatás érhető el: sebészet, gyermekgyógyászat, nőgyógyászat és belgyógyászat. 1500m²-rel bővült a gyógyászat, egységes infokommunikációs szolgáltatással. A szakorvosi és nem szakorvosi órák számát 200-200

⁹⁷ <http://prezi.com/3dbk4q5conke/copy-of-untitled-prezi/> (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

órára bővítették, a képalkotó diagnosztikához új digitális technológiát alkalmaznak. A gyógyfürdő által Mórahalom egészségturisztikai központtá vált, további fejlesztések várhatók a 2013-as évben. Az egyik rész a fürdő minőségi szolgáltatások bővítését jelenti, másrészt pedig egy rehabilitációs központot szeretnének létrehozni, amellyel kiteljesülnének az egészségturisztikai szolgáltatások a városban. A rehabilitációs központ projektjében a következő programok találhatók: OEP által nem finanszírozott egészségügyi szolgáltatások, bentlakásos ellátás, egyedi wellness és egészségügyi szolgáltatások, szállodai körülmények megteremtése a betegek közérzetének javítása érdekében. A termásvíz kifejezetten mozgásszervi megbetegedésekre a legalkalmasabb, ezért a hangsúlyt a mozgásszervi rehabilitációra teszik. A létesítmény a régi Polgármesteri Hivatal helyén fog felépülni. A minőségi fürdőszolgáltatások bővítését fentebb említettem a pályázati összefoglalóban. Mivel Mórahalom a termásvize miatt vált országos hírűvé, a vendégek elsősorban azért jártak a fürdőbe, hogy mozgásszervi panaszaira gyógyírt találjanak. Miután elkezdődtek a nagy beruházások, egyértelművé vált, hogy Mórahalomnak egészségügyi központtá kell válnia. Ehhez minden feltétel adott volt, amit sikeresen kihasználtak és elképesztő sebességgel kezdett el nőni a fürdő területe, valamint szolgáltatásai a városfejlesztéssel együtt.⁹⁸

1993 és 2012 között a naturális adatok segítségével elemezhető, külön téli és nyári szezonra lebontva, hogy mekkorát nőttek a következő mutató számok:

- a foglalkoztatottak száma (gyógyászat nélkül) a tízszeresére nőtt, a téli és nyári időszakban egyaránt,
- az üzemelő szaunák száma is ugyan ezt a tendenciát mutatja, hiszen 1993-ban nem voltak még szaunák a fürdőben, mára 11 szauna várja a vendégeket,
- a téli időszakban üzemelő medencék száma megtizenhatszorosodott, a nyári medencék pedig megötszörösödtek,
- a napi terhelhetőség kilencszer nagyobb lett,
- a vállalkozások száma is megötszörösödött.⁹⁹

Az új épületszárnyak beruházása különböző okokból vált fontossá. Többek között az elvégzett elégedettségi felmérések, piaci trendek, vendégek véleménye - amelyeket legtöbbször a vendégkönyvben írtak le -, javaslatok valamint a medencék túlterheltsége tették szükségessé. A piaci igényeket figyelembe véve készítették a projektet a fürdőfejlesztésre. Az egyedi részlegeket mai napig folyamatosan fejlesztik, hogy a

⁹⁸ <http://prezi.com/3dbk4q5conke/copy-of-untitled-prezi/>(Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

⁹⁹ <http://prezi.com/3dbk4q5conke/copy-of-untitled-prezi/>(Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

vendégek minden igényét kielégítsék. A beruházás elsődleges célja volt, hogy új célcsoportot vonzanak a fürdőbe, valamint a fedett részekkel a szezonalitást kívánták kiküszöbölni.¹⁰⁰

Berta Zsolt válaszai alapján a következő hatások érték Mórahalmot, mint desztinációt és gyógyfürdőt:

- új célcsoport megjelenése,
- külföldi vendégek számának növekedése,
- a fürdő vendégforgalom számának növekedése,
- szezonális csökkenése,
- vendégéjszakák számának növekedése,
- idegenforgalmi adóbevétel növekedése,
- kereskedelmi és egyéb szálláshelyek számának növekedése,
- új munkahelyek, foglalkoztatottság növekedése,
- képzések megvalósulása (uszodamester, szauna mester, gépészet, nyelv),
- imázs javulása,
- népszerűség növekedése.

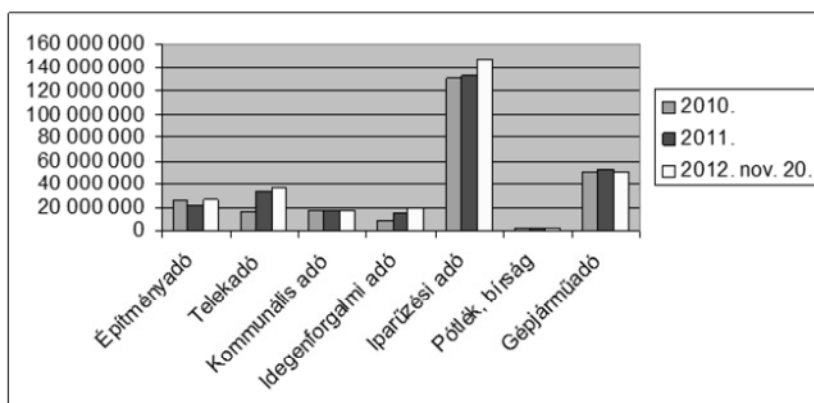
Farkas Gábor válasza arra, hogy a fürdő fejlesztése milyen hatással volt Mórahalomra: nem erre az egy beruházásra vezetné vissza a város fejlődését. A fürdő átgondolt fejlesztési stratégiája már 1988-ban megindult. A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő 100%-ban a Mórahalom Városi Önkormányzat tulajdonában van, ezért az Önkormányzat a város gazdasági fejlődését a fürdő és általa a turizmus fejlesztésében látta. Az 1990-es évek végén a fürdőbe látogató száma 35-40 ezer fő között mozgott. A város nem egy-egy nagyobb fejlesztéssel építette fel a most működő komplexumot, hanem több egymásra épülő projektben (mozaikszerűen). Sokszor a vendégek igényeit, kívánságait figyelembe vevő beruházásokkal fejlesztette a gyógyfürdőt. A fejlesztés után a látogatottság elérte a 400 ezer főt évente. Ezek a projektek eredményességének egyértelmű hatásai voltak. A kereskedelmi szálláshelyek is bővültek (Thermál Panzió, Hotel Colosseum). Az igazgató úr kiemeli, hogy közel 100 darab magán szálláshely is található a településen. Növekedett a vállalkozások száma a fürdőben és környezetében (éttermek, szórakozó helyek, kávézók, büfék, ajándékarusok). A városban több parkolót kellett kialakítani. A megnövekedett forgalomnak köszönhetően pedig programcsomagokat állítottak össze: természetjárás - bivaly rezervátum, lovaglás, gasztronómia, nyáron 2 hetes

¹⁰⁰ Berta Zsolt, turisztikai menedzser, mélyinterjú, 4. számú melléklet

fesztivál, sportrendezvények - salakmotor). Ehhez az önkormányzat létrehozott egy Turisztikai Desztinációs Menedzsmentet, melynek fő feladata a programok szervezése.

A fürdőfejlesztés tehát már sokkal hamarabb elkezdődött, mint azt gondolnánk. A terveket folyamatos beruházásokkal valósították meg, melyek egymásra épülnek. Ezek segítségével a város imázsát is sikerült növelni. Nöttek az adóbevételek, és ami a

3. ábra: A helyi adóbevételek alakulása

legfontosabb: sikerült a szezonalitást csökkenteni. A térségben található turisztikai látnivalókat is tovább fejlesztették, amivel biztosítják a vendégek teljes kikapcsolódását, melyek nem csak a fürdő szolgáltatásaiban merül ki.

A fürdő fejlesztése után bekövetkezett változások és növekedések bizonyítják, hogy a beruházás eredményes volt. Nem csak a fürdőt tetté egészszé, hanem a várost, valamint hozzájárultak a lakosság életkörülményeinek javításához. A javulás számos területre hatással volt. Nem csak új munkahelyeket teremtettek, az imázs javulása teljesen új képet mutat a városról. A megnöött adóbevételekből pedig a város infrastruktúrája is fejlődik. A helyi adóbevételek 2010-ben 250 millió forintról, 2012-re már közel 300 millió forintra nőtt. Megállapítható, hogy ezekből a bevételekből a város minden háttérrel rendelkezik, amivel fejlesztéseit még tovább folytathatja. Az idegenforgalmi adó két év alatt a duplájára növekedett, ezzel is bizonyítható a látogatottság megduplázódása. A legtöbb adóbevétel az iparüzési adóból származik. Mórahalmon a legtöbben földműveléssel, mezőgazdasági termeléssel foglalkoznak falusi környezetben. A befektetők száma is megnövekedett, ez leginkább a kereskedelmi és magán szálláshelyek terén nyilvánul meg.

Nem utolsó sorban az M5-ös autópálya mellett a röszei elkerülő út is nagy jelentőséggel bír, hiszen ez az útszakasz a Dél-alföldi régió térségi megközelítésére alkalmas. Az infrastruktúra fejlesztésein belül az aszfaltburkolati munkálatok az elsődlegesek, további 50 parkoló kerül kialakításra 2013-ban, illetve belterületen és

külterületen egyaránt épül folyamatosan a kerékpárút és járda. A projekt költségvetése 262 millió forint.¹⁰¹

Az egyik legegységibb fejlesztés a Termálfalu, mely Mórahalom - Szentjánostelek közötti területen fog felépülni. Ez egy üdülőfaló, ahol skanzen, kalandpark, sportközpont, lovas központ, közösségi ház és termálgépészeti építményeket foglal magába. A megújuló tanyák még barátságosabbá és modernebbé fogják tenni az itteni falusi turizmust.¹⁰²

További beruházások Berta Zsolt válaszai alapján: Babos Tanya, Borház, Rétes ház, aktív turisztikai fejlesztések, új városháza, városnéző kisvonat, TDM szervezetek létrehozása, bivalytelep fejlesztés. Nem mindegyik fejlesztés turisztikai célú, de egymás közvetlen kölcsönhatásaként valósulnak meg, így például a Városháza felújítása, mely hozzájárul a város esztétikai szépségéhez.

Farkas Gábor válasza szerint a fürdő projekt a következő hatással volt a nem turisztikai beruházásokra: Mórahalmon és Csongrád megyében is egyedülálló módon tudta növelni lakosainak számát. A város több pontján lakóövezeteket alakítottak ki, ahol közművesített telkeket adott el az önkormányzat. A városközpontban új társasházak és bevásárlóközpontok épültek. A fejlődés hatására járási központ lett Mórahalom.

A város a beruházásoknak köszönhetően egészségturisztikai központtá vált a térségben, de ezzel egy időben megújult a város arca, új lakóövezetek alakultak, új vállalkozások jöttek létre.

A városban egyedülálló fűtési rendszer működik. Nyáron a medencéket, télen a fürdő épületét a termálvíz magas hőfokát kihasználva tartják melegen. Ezen kívül minden önkormányzati létesítményt és a Hotel Colosseumot is ezzel a technikával fűtenek. Ez a fűtési technika egyedülálló az országban. A fürdőben lévő gázkazánokat még nem használták fűtésre, csak akkor kapcsolják be, ha karbantartási folyamatok zajlanak a kutaknál, illetve ellenőrzés céljából.¹⁰³

¹⁰¹ Mórahalom közmeghallgatás, 2012. november 29.

¹⁰² Mórahalom közmeghallgatás, 2012. november 29.

¹⁰³ Dobó István, fürdőmérnök, mélyinterjú 2. számú melléklet

5.6 A fürdő értékelése műszaki szempontból

Interjú alanyom, Dobó István a Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő fürdőmérnöke és műszaki vezetője. Beszélgetésünk során kitértünk a kutak és a vízforgató rendszerek működésére.

A mórahalmi gyógyfürdő legelső kútja a B-13-as kút, mely később az Erzsébet gyógyvíz nevet kapta. A kút vizét 1999-ben nyilvánították gyógyvízzé, magas hőmérsékletét kihasználva fűtésre is alkalmazták. A kút ma már nem üzemel, majdnem 50 évig szolgálta a gyógyfürdőt. A fürdő terjeszkedése miatt újabb kutak furása vált szükségessé, a túlterheltség miatt a B-13-as kút nem látta el megfelelően a fürdőt. Ma már 4 kút található Mórahalmon, mindegyiket gyógyvízzé nyilvánították. Az első kút tartálya 340 literes, a ma már nem működő kutat a B-49-es kút helyettesíti. A vízösszetétel hasonló, ez a gyógyvíz is kifejezetten a mozgásszervi panaszok kezelésére, enyhítésére alkalmasak. Az új kút tartálya kétszer akkora, mint az első kúté: 700 literes és sokkal korszerűbb. A régi kutat csak akkor használják, ha karbantartásai munkálatok miatt a másik kút üzemelését szüneteltetni kell. A másik két, ma is működő kút a B40-es és B-45-ös kút. A kutak vize közel 70 Celsius fokos, ezt a hőmérsékletet lehűtik 40 Celsius fokra, úgy engedik a medencékbe. A B40-es kút vize közvetlen a fürdő medencéit tölti fel, a B45-ös kút csak kiegészíti az előző kút vízmennyiségét. A második kút vizével fűtik a fürdőt, az önkormányzati létesítményeket és Hotel Colosseumot. A fürdő területén 4 beltéri és 1 kültéri gyógymedence található.

Új fürdőmedence nem létesíthető vízforgató berendezés nélkül. A medencék vizét automata szűrőberendezésekkel forgatják és szűrik, nem utolsó sorban fertőtlenítik. A különböző vegyszerek adagolását is automata rendszerek segítik. Ehhez megfelelő technikai személyzet szükséges. A medencék vizeinek kémiai összetételét naponta négyszer ellenőrzik és üzemnaplóban rögzítik az adatokat.¹⁰⁴

A gyógyvízes medencék a vízforgatás alól fel vannak mentve az ÁNTSZ által. A vízforgató berendezés üzemelése során kell biztosítani a megfelelő vízminőséget. Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal felmentést adhat a vízforgató berendezések használatára alól, ha

- a gyógyvizet károsíthatja gyógyászati szempontból fontos és biológiailag aktív alkotórészeit a vízforgatás,
- nem áll rendelkezésre a megfelelő technológia a gyógyvíz forgatásához,

¹⁰⁴https://www.antsz.hu/felso_menu/ugyfeleknek/hatosagi_ugyintezes/egyeb_ugydonto_hatosagi_eljarasok/kornyezet_es_telepules_egeszsegugy/vizforgato_berendezes_letesitese.html (Letöltés ideje: 2013. 11. 09.)

- vízösszetétele miatt feltételezhető a gyógyvízzé való minősítés,
- a fürdő szakorvosa megállapította, hogy a vízforgatás során a gyógyvíz elveszti gyógyhatását.¹⁰⁵

Az ÁNTSZ laboratóriumokban végzi évente 6 alkalommal a bakteriológiai vizsgálatokat. Minden medencéből mintát vesznek vízforgatás előtt és után is. A gyógyvízes kutaknál is külön vizsgálatokat kell elvégezni. Nagyon fontos, hogy a higiéniai szabályok betartása a fürdő egész területén. Fontos a magas szintű munkakultúra, illetve a légtechnikai berendezések tisztítása. Ezek nélkül nem is működhetne megfelelően egy gyógyfürdő.¹⁰⁶

A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő gyógyvízes medencéiben a vizet naponta cserélik, a vizes medencék pedig vízforgató és vízsűrő berendezéssel működnek. A rendszer segítségével a víz 100%-osan kicserélődik fél óra alatt. Az elhasznált víz a csapadék csatornába kerül. A korszerű uszodatechnika fontos környezetvédelmi szempontból is. Minél több medence vizét forgatjuk, annál nagyobb a vízbázis védelem. A felhasznált gyógyvíz csak 1/30-ad része annak, amennyit a töltő-ürítő rendszerek használnak fel.

A gyermekfürdő részen található 2 óriás csúszda, melyek körbe mennek az épületen. A csúszdák érkező medencéje 120 cm mély. Ezen kívül a barlanghangulatú medencerész, a sodrófolyosó, a gyermek medence és a bébi pancsoló csúszdával élvezhető.

A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő teljes mértékben rendelkezik minden olyan berendezéssel, ami egy fürdőkomplexumot megfelelően kiszolgál. A gyógyvíz felhasználása, a medencék felszereltsége korszerű és modern épületgépészeti módszerre utal. Ezek nélkül a fürdő nem is működhetne, de a felhasznált és megnyert pályázatok segítségével minden kötelező berendezést sikerült kiépíteni.

¹⁰⁵https://www.antsz.hu/felso_menu/ugyfeleknek/hatosagi_ugyintezes/egyeb_ugydonto_hatosagi_eljarasok/kornyezet_es_telepules_egeszsegugy/vizforgato_berendezes_letesitese.html (Letöltés ideje: 2013. 11. 09.)

¹⁰⁶https://www.antsz.hu/felso_menu/ugyfeleknek/hatosagi_ugyintezes/egyeb_ugydonto_hatosagi_eljarasok/kornyezet_es_telepules_egeszsegugy/vizforgato_berendezes_letesitese.html (Letöltés ideje: 2013. 11. 09.)

5.7 A fürdő szauna szeánszai

Interjú alanyom, Kiss Anita, aki a mórahalmi fürdőben tart szauna szeánszokat. Képesítését a Spadium Kft.-nél szerezte. A fürdőben 4 szaunamester dolgozik. Anita idén indul a Szauna Oscaron, melynek elődöntője a Szent Erzsébet Mórachalmi Gyógyfürdőben kerül megrendezésre.

A szauna világ megnyitása a fürdő egyik legnagyobb beruházása. A térségben csak itt működik egyszerre 11 szauna, ezen kívül pedig naturista szaunablokk is várja a vendégeket. A szauna szeánszokat csütörtöktől-vasárnapig napi 4-5 alkalommal tartják. A programot a szaunamesterek beszélnek meg és állítják össze. Az elkészült programot elküldik az önkormányzatnak, akik a honlapon közzéteszik.

A szauna szeánszok Nyugat-Magyarországon elterjedtebbek, mint a déli országrészen, hiszen a hidegebb országokban gyakrabban szaunáznak, mint a délebbi területeken. Így az ország déli, határ közeli fürdőiben fokozottan figyelemmel kell kísérni a szaunázás szabályainak betartását a vendégek által, mivel itt még nem mindennaposan elterjedt szokásról van szó. A mórachalmi gyógyfürdőben 2012 áprilisától várja vendégeit ez a típusú szolgáltatás. A kezdetekben ingyenesek voltak a szeánszok, itt is a túlterheltség miatt vezették be a szauna szeánsz jegyet. Ma 300 forintba kerül egy alkalom.

Egy szeánsz alkalmával 3 felöntésre kerül sor, és a harmadik felöntés után a szaunamester adja a szaunázóknak a szeánszhoz tartozó kelléket (tengeri só, kávézacc, joghurt, gyümölcsök). A program során a mester felhívja a figyelmet a szaunázás helyes szabályaira, tájékoztat a szeánszok jótékony hatásairól. Egy törölköző segítségével mozgatja a forró levegőt, illetve kétszer szellőztet, amivel oxigén dús levegőt juttat a kabinba.

A fürdő finn szaunája 18 fő befogadására alkalmas, általában teltházzal működik. Szaunázók hétvégéjén a szolgáltatások ingyenesen vehetők igénybe. Szeánsz idején 85 Celsius foknál magasabb hőmérsékletűek a kabinok, páratartalmuk 20-30%-os. A szaunamester a szeánsz közben tájékoztatja a vendéget a szaunázás utáni hűtésről. A spontán lehűlést úgy érhetjük el, ha kevés időre a zuhany alá állunk, utána lepihenünk, ezáltal a test magától visszahűti magát. A másik lehűlési folyamat, a folytonos hideg zuhany (a víz hőmérsékletét folyamatosan állítjuk hidegebbre), a harmadik pedig a hirtelen lehűlés, amikor a csobbanó medence 10 Celsius fokos vizével hűtjük le testünket. A fürdőben található jégkása kút jégével a végtagokat, tarkót hűtik. Az archoz jeget tenni nem szabad, csak a hideg kezet. A jégtől megfázhatunk és arcüreggyulladás is kaphatunk. Nem ajánlják a hideg üdítők, víz fogyasztását, ez is megfázáshoz vezethet.

A felöntések során használt vízbe illóolajat tesznek. Minden felöntés előtt növelik az illóolaj tartalmát. A felöntéssel nő a páratartalom és a hőmérséklet. A fürdőben található Kneipp-medence azok számára ajánlott, akik nem szeretnek szaunázni, nem bírják a magas hőmérsékletet, vagy orvosuk nem ajánlja a szauna használatát. A Kneipp-medence két medence részből áll, az egyik hideg vizes a másik meleg vizes medence. A bokáig érő vízben való gyaloglás immunerősítő, vérkeringést serkentő, tehát hasonló a szaunához, csak itt a lábra gyakorolt hatással érjük el a jótékony hatást. A medencében lévő kövek pedig a talpat masszírozzák.

A szeánszokon résztvevők közül vannak visszatérő magyar és külföldi vendégek egyaránt. Sok román és szerb vendég érkezik a fürdőbe, a határ közelség miatt. A gyógyászati részt igénybe vevők és a hotel vendégei is nagy örömmel veszik igénybe ezt a szolgáltatást.

A mórahalmi gyógyfürdő szaunavilág részlegén a textilmentes szaunablokkban is tartanak heti egy szeánszot szombatonként. A naturista szaunablokkban zajló szeánszok után nincs nagy érdeklődés, ezért csökkentették le heti egy alkalomra a szeánszok számát. Az orosz szauna szeánszon (ruszkaja banja) egyszerre 3-4 fő vehet részt. A virgácsolás nem szárított, hanem frissen vágott vesszőkből készült virgács segítségével végzik.

A szauna szeánszok kifejezetten társas programnak minősülnek, még akkor is, ha a vendég egyedül érkezik. A szaunamester kezdeményezésére kezdődhetnek jókedvű beszélgetések. A lényeg, hogy a vendégnek jó közérzetet biztosítson. A közönségtől függően a mester azt is tudja mikor vágnak a vendégei csendre és nyugalomra. Ilyenkor csendesebb és nyugodtabb szauna szeánszot vezet le.

Véleményem szerint a fürdőben zajló szeánszok modernebbé és egészségesebbé tették a szaunavilág szolgáltatásait. Nem csak a 11 féle szauna jótékony hatásait élvezhetjük, hanem az itt töltött időt feldobhatjuk egy-egy jónak ígérkező szeánszsal. Ezáltal jobban megismerkedhetünk a szaunázási szokásokkal, rendszeres programmá válhat. Az egészséges életmód és szemlélet mellett a szaunázás segít a mindennapos stressz levezetésében. Nem csak lelki és szellemi nyújt segítséget, megőrizhetjük vele testünk és főképp bőrünk szépségét, egészségét. Az északi területeken elterjedt szaunázási szokások, a mórahalmi gyógyfürdő segítségével is folyamatosan terjed és népszerűvé válik a délebbi területeken is.

6. Összegzés

A Szent Erzsébet Móraalmi Gyógyfürdőben minden olyan szolgáltatást megtalálhatunk, ami az egészséges életvitelhez nélkülözhetetlen. Nem csak a gyógyvízre fektetik a hangsúlyt, 2010-re sikerült egy családbarát fürdőkomplexumot létrehozni. Különböző wellness szolgáltatásokkal, medencékkel, élményelemekkel, fedett uszodarésszel és gyógyvizes medencékkel bővült a gyógyfürdő. Napjainkban fontos, hogy az emberek ki tudjanak kapcsolódni, feltöltődjenek, a mindennapi stresszt oldani tudják. Ezért is fontos, hogy egy helyen megtaláljuk az egészséges életmódhoz szükséges szolgáltatásokat.

Szakedolgozatom első fejezetében bemutatam Magyarországot és a Dél-alföldi régió gyógyturizmusát. Hazánkban számos termálkút található, római és a török korból származó fürdőknek köszönhetően nagy fürdőkultúrával rendelkezünk. A téma izgalmas volt számomra, hiszen a diploma megszerzése után az egészségturizmusban szeretnék elhelyezkedni.

Második fejezetemben nem csak a fürdő történetét, de Móraalmot, mint a Homokháti Kistérség legjobban fejlődő városát mutattam be. A fürdő első kútját 1960-ban fúrták, mára négy kút működése vált szükségessé, mind a négy kút vizét gyógyvízzé nyilvánították. A koncepció elsődleges célja volt egy családbarát fürdő kialakítása. Ezek hatására a városban megépült az első négycsillagos szálloda, a Hotel Colosseum Wellness és Konferencia Szálló.

Harmadik fejezetemben a szaunavilágra tértem ki bővebben, ahol megemlítettem a szaunázási szokásokat, illetve a szauna szeánszokat mutattam be. A fürdőben nagy kereslet alakult ki az ilyen típusú szolgáltatások iránt. Dél-Magyarországon a szaunázási szokások még nem terjedtek el olyan mértékben, mint a nyugati területeken. A móraalmi gyógyfürdő segítségével a mi területünkön is előbb vagy utóbb ismertté válik ez a fajta egészségtudatos életvitel.

Végül ötödik fejezetemben kutattam és értékeltem a Szent Erzsébet Móraalmi Gyógyfürdő szaunavilág és gyermekfürdő fejlesztését és működését. Kutatásomat döntően mélyinterjúk segítségével alkottam meg, áttekintettem továbbá a fejlesztési terveket, azok műszaki tartalmát, a koncepciókban megfogalmazott célokat, a Fürdő és a Város szálláshelyeinek számszerűsíthető adatait, a fejlesztések hatásait, ill. terepmunkát is végeztem a pontosabb információszerzéshez. Értékelésem legfőbb témája az volt, hogy a szaunavilágnak (és kisebb mértékben) a gyermekfürdőnek milyen hatásai voltak a Városra és a Fürdőre, azaz mennyire volt eredményes és szükséges az új épületszárnyak

létrehozása. Két interjú-alanyomnak köszönhetően magyarázatot kaptam a Fürdő vendégszámainak látványos emelkedésére, a különböző fejlesztésekre Mórahalmon, valamint újabb célcsoportokról értesültem, és új munkahelyek számát is megtudtam. A fürdőfejlesztés az egész kistérséget megváltoztatta, hiszen a megfelelő infrastruktúra kiépítése is szükséges volt. Másik két interjú-alanyom által a fürdőt másik két szempontból tudtam értékelni: a fürdő modern technikai hátterét és a szaunázási szokásokat. A gyógyfürdő műszaki felszereltsége korszerű, teljesen modern, amely segítségével a fürdőzők akadály- és hibamentesen élvezhetik az ott eltöltött időt.

A fürdő komplex beruházása eredményes volt, nemcsak a vendégek száma emelkedett látványosan (2009-2010-ben még 300.000 körül volt, 2012-ben már meghaladta a 400.000-et), hanem a magán és kereskedelmi szálláshelyek száma is nőtt. Napjainkban nem csak a Fürdőt látogatják a turisták, hanem egyre többen kíváncsiak a Homokháti Kistérség látnivalóira. Ezek látogatására külön turisztikai csomagokat állítanak össze, amit a helyi TDM szervezet készít. A Fürdőben újabb fejlesztések várhatóak, melyek a vendégek igényeinek felmérése után került előkészítésre.

A Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő továbbfejlesztésére a tervek már készen állnak, melyek a Fürdőre és a Városra egyaránt vonatkoznak. Szakdolgozatom célja a fürdő megismerése szakmai szemmel, emellett az új beruházások hatására voltam kíváncsi. Úgy gondolom, hogy érdemes a Fürdő kínálatát további beruházásokkal erősíteni, hiszen a megnövekedett vendégszám szerint van igény a Mórahalmi Fürdő további szolgáltatásaira.

Az üzemeltetők szakmai felkészültségét, marketingközpontúságát bizonyítja, hogy a Fürdő túlterheltsége miatt váltak fontossá a kapacitást bővítő beruházások, melyek sikeressége ma már jól látszik. További szolgáltatások szükségesek (pl. nyitott gyógymedence, további wellness szolgáltatások), mivel ezek iránt az ide érkező bel- és külföldi vendégek töretlen érdeklődést mutatnak.

7. Irodalomjegyzék

1. Albel Andor – Tokaji Ferenc: Alföld Spa, Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesülete, Gyula, 2006.
2. Albel Andor – Tokaji Ferenc: Turizmus a Dél-Alföldön, Az Alföld Turizmusért, Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesülete, 2010.
3. Albel Andor – Unk Jánosné: Gyógyító vizek a Dél-Alföldön, a fürdők helyzete és fejlesztésük, Dél-alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottság, Gyula, 1999.
4. Dr. Ákoshegyi György – Dr. Németh István: Fürdők kézikönyve – Tervezés-építés-üzemeltetés, A Magyar Fürdőszövetség kiadásában, 2006.
5. Dr. Bedécs Gyula – Halász Imre – Söptei Imre: Az erőt adó gyógyvizek világa – Pannon termál fürdői, Pannon Termál Klaszter, B.K.L. Kiadói és Reklám Kft., Szombathely, 2004.
6. Dr. Bende Tamás: Gyógyfürdőzés és egyéb fizioterápiás gyógymódok, Spring Med Kiadó, 2008.
7. Dr. Csermely Miklós: Gyógyfürdők és Gyógyvizek, Budapest, White Golden Book Kft., 2002.
8. Dr. Gömör Béla: A magyar balneológia aranykora, Budapest, GMR Reklámügynökség Bt., 2006.
9. Kószó Ferenc: Szaunák és környezet, Szukits Könyvkiadó, 2006.
10. Lengyel Márton: A turizmus általános elmélete, Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája, Budapest, 2004.
11. Michalkó Gábor – Rátz Tamara: Egészségturizmus és életminőség Magyarországon, Magyar Tudományos Akadémia, Földrajztudományi Intézet, Budapest, 2011.
12. Puczko László – Rátz Tamara: A turizmus hatásai, Aula-Kodolányi János Főiskola, 1998.
13. Dr. Ruzinkó Ádám előadása: A magyar fürdőkultúra története, Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, 2012.
14. Dr. Ruzinkó Ádám: Egészségturizmus I. Oktatási segédanyag a Heller Farkas Főiskola Egészségturizmus szakirány, 2006.
15. Dr. Ruzinkó Ádám előadása: Egészségturizmus, bevezető előadás, Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, 2012.
16. Szőke Tünde előadása: Az egészségturizmus jogi alapjai, Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, 2012.

17. Dr. Zala György: Az üdülés-idegenforgalom területi tervezésének újszerű szempontjai és követelményrendszere, Módszertani tanulmány, Budapest, 1991.

8. Egyéb forrás

1. Mórahalom közmeghallgatás, 2012. november 29.
2. <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/> (Letöltés ideje: 2013. 10. 25.)
3. <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/szaunavilag/szaunak.html>
(Letöltés ideje: 2013.10.25.)
4. <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/gyogyszer/javallatok--ellenjavallatok.html> (Letöltés ideje: 2013.10.25.)
5. <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/gyogyszer/gyogyvizek.html>
(Letöltés ideje: 2012.10.25.)
6. <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/szaunavilag/textilmentes-szaunablokk.html> (Letöltés ideje: 2012.10.25.)
7. <http://szaunaclub.hu/index.php/szaunavilag/megjobb/szaunaszeansz.html>
(Letöltés ideje: 2013. 11. 04.)
8. <http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/info/szaunavilag/szaunaszeanszok.html> (Letöltés ideje: 2012.10.25.)
9. <http://www.termalfurdo.net/furdo/szent-erzsebet-morahalmi-gyogyfurdo-morahalom> (Letöltés ideje: 2013. 11. 05.)
10. <http://szaunaclub.hu/index.php/szaunavilag/kisokos/szaunaszabalyok.html>
(Letöltés ideje: 2013. 11. 04.)
11. http://www.turizmusonline.hu/aktualis/cikk/csaladbarat_furdoszarny_epul_morahalom
(Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)
12. <http://turizmus.com/fokusz/orszagos-jelentoseguve-valt-a-morahalmi-gyogyfurdo-1115230> (Letöltés ideje: 2013. 11. 02.)
13. Turizmus Bulletin VI. évfolyam 2. szám
http://itthon.hu/site/upload/mtrt/Turizmus_Bulletin/02_02/Sz3.htm
(Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)
14. <http://www.furdoszovetseg.hu/hu/partner/partnerinfo/erzsebet-gyogyfurdo/a-furdorol/furdo-tortenet/index.html> (Letöltés ideje: 2013. 10. 27.)
15. <http://www.wellnessspa.hu/index.php/Szaunak/mire-jo-a-szauna.html>
(Letöltés ideje: 2013. 11. 05.)
16. <http://colosseumhotel.hu/hotel/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

17. <http://colosseumhotel.hu/spa-wellness/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)
18. <http://colosseumhotel.hu/spa-wellness/medenceink/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)
19. <http://colosseumhotel.hu/spa-wellness/masszazs/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)
20. <http://colosseumhotel.hu/gasztronomia/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)
21. <http://colosseumhotel.hu/rendezvenyek/> (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)
22. http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/elkeszult_a_morahalmi_furdo_uj_reszlege/2186121/ (Letöltés ideje: 2013. 11. 02.)
23. http://www.morahalom.hu/2_5_milliard_forintos_turisztikai_beruhazas_morahalomon (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)
24. http://www.morahalom.hu/a_szent_erzsebet_morahalmi_gyogyfurdo_fejlesztese (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)
25. <http://prezi.com/3dbk4q5conke/copy-of-untitled-prezi/> (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)
26. https://www.antsz.hu/felso_menu/ugyfeleknek/hatosagi_ugyintezes/egyeb_ugydont_o_hatosagi_eljarasok/kornyezet_es_telepules_egeszsegugy/vizforgato_berendezes_letesitese.html (Letöltés ideje: 2013. 11. 09.)
27. <http://turizmus.com/ujdonsag/nyit-a-csaladbarat-furdoreszleg-1093176> (Letöltés ideje: 2013. 11.02.)
28. <http://turizmus.com/fokusz/morahalom-a-gyogyvizek-varosa-1117000> (Letöltés ideje: 2012.10.25.)
29. http://www.morahalom.hu/a_szent_erzsebet_morahalmi_gyogyfurdo_fejlesztese(Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)
30. <http://www.szaunavilag.hu/szaunavilag.html> (Letöltés ideje: 2013. 11.04.)
31. http://www.morahalom.hu/19_ezren_csobbantak_a_morahalmi_gyogyfurdoben_januarnban (Letöltés ideje: 2013. 10. 29.)

9. Ábra- és képjegyzék

1. kép: A fürdő felülnézetből
<http://termalonline.hu/wp-content/uploads/2012/06/morahalmifurdo1.jpg>
(Letöltés ideje: 2013.11.05.)
2. kép: A fürdő bejárata
<http://www.magyarvendeglatas.hu/egeszseg/1127/morahalom/erzsebet-gyogyfurdo>
(Letöltés ideje: 2013.11.05.)
3. kép: Kligl Sándor bronzszobra a Gyógyfürdő bejárata előtt
<http://keptar.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=034084>
(Letöltés ideje: 2013.11.05.)
4. kép: A hullámgömb
<http://neta.itthon.hu/deutsch/kecskemet/ein-wochenende-zum>
(Letöltés ideje: 2013.11.05.)
5. kép: A szaunavilág
<http://www.spacountry.hu/furdo/szent-erzsebet-morahalmi-gyogyfurdo-morahalom>
(Letöltés ideje: 2013.11.05.)
6. kép: Beltéri gyógymedence
<http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/galeria/szent-erzsebet-gyogyfurdo/>
(Letöltés ideje: 2013.11.05.)
7. kép: A Hotel Colosseum bejárata
<http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/partner/infogallery/colosseum-hotel>
(Letöltés ideje: 2013.11.05.)
8. kép: A bébi pancsoló – kültéri
<http://www.erzsebetfurdo.morahalom.hu/hu/galeria/szent-erzsebet-gyogyfurdo/>
(Letöltés ideje: 2013.11.05.)
1. ábra: A fürdő vendégforgalmának alakulása, forrás: Berta Zsolt interjú válaszaiból
(Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)
2. ábra: Szálláshelyek számának alakulása, forrás: Mórahalom közmeghallgatás, 2012. november 29. (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)
3. ábra: A helyi adóbevételek alakulása, forrás: Mórahalom közmeghallgatás, 2012. november 29. (Letöltés ideje: 2013. 11. 08.)

10. Mellékletek

1. számú melléklet: Az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő házirendje a következőket tartalmazza:

1. A szauna házirend a fürdő általános házirendjének a része. A házirend betartása mindenkire vonatkozik: dolgozóra, sportolóra, fürdőző vendégre, a fürdő területén tartózkodó személyre. A házirendet a szauna és gőzfürdő használatakor be kell tartani. A házirend be nem tartása végett a szolgáltatást a gyógyfürdő megtagadhatja, az okozott károkért pedig kártérítést igényelhet.
2. 10 szauna és 1 gőzkabin található a gyógyfürdőben: 3 darab finn szauna, 2 darab infrasauna, aromaterápiás szauna, fényterápiás szauna, aroma szauna, kültéri szauna, bio szauna, gőzkabin.
3. A szaunák külön belépőjegyek vásárlásával vehetők igénybe és a fürdő nyitva tartása alatt használhatók. Ellenőrzés céljából érdemes megőrizni és a személyzetnek kérésre felmutatni.
4. A textilmentes szaunablokkot külön naturista jeggyel lehet igénybe venni és 2000 forint kaució fejében (ami a karórát és a fürdőlepedőt tartalmazza). Ezeket a főpénztárnál lehet megváltani. A vendég visszakapja a 2000 forint kauciót, ha a törölköző ellenében kapott igazoló szelvényt leadja a karórával együtt a főpénztárnál. A kaució egy részét vagy egészét visszatárhhatja a főpénztár, ha a karóra vagy igazoló szelvény, vagy mindkettő hiányzik.
5. A textilmentes szaunablokk illemszabályait, szokásait mindenkinek kötelező jelleggel be kell tartani. Tilos megbotránkoztatóan és szexuálisan kihívóan viselkedni. Tilos filmezni, fényképezni, beleértve a mobiltelefon használatot is. A naturista szauna részben és recepción is tilos bármilyen videó vagy fénykép készítésére alkalmas technikai eszköz használata.
6. Mindenki saját felelősségére használhatja a szaunákat és gőzkabint.

7. 14 éven aluli gyermekek számára a szaunázás nem ajánlott. 16 éven aluli gyermekek pedig csak szülői felügyelet mellett használhatják a szaunákat és a gőzkabint.
8. A leghosszabb ajánlott benntartózkodási idő 8-15 perc az egészséges embereknek.
9. A papucs és lábbeli használata tilos. A csúszásveszély miatt fokozottan figyeljenek a nedves padlózatra.
10. A fürdőruha használata kötelező, kivéve a naturista szaunablokkban. A szauna padra csak a törölköző vagy fürdőlepedő leterítése után ülhetünk rá, testfelületünk nem érintkezhet a paddal.
11. Tilos a kályhára önteni bármilyen illóolajat, vegyi anyagot, folyadékot, illetve tilos a szauna olaj használata is, kivéve a fényterápiás szaunában.
12. A szauna és gőzkabin használata nem ajánlott: szív-, keringési- és légzési elégtelenség, vesebetegség, tuberkulózis, visszérbetegség, lázas betegség, trombózis, daganatos megbetegedés, epilepszia, kezeletlen magas vérnyomás, pajzsmirigy túlműködés, fertőző betegségek, gyulladásoos betegségek, kimerültség és inkontinencia esetén.
13. A szaunát nem használhatja ittas, kábító, bódító, tudatmódosító szer hatása alatt álló személy, illetve lázas-fertőző beteg, akiknek nyílt sebük is van.
14. A fürdőből kizárható aki:
 - a szaunákba és gőzkabinba törékeny dolgot, vagy balesetet, sérülést okozó tárgyat bevisz,
 - a szaunázók nyugalmát zavarja,
 - a szaunákban étkezik vagy szeszesitalt fogyaszt,
 - ittasan vagy bódult állapotban használja a szaunákat,
 - a szaunában vegyi anyagot, folyadékot, illóolajat locsol a kályhára vagy szauna olajat használ,
 - fényképet vagy video felvételt készít a naturista szaunablokkban,
 - ékszert vagy szemüveget visel, ami égési sérülést okozhat,

- szeméremsértést, bűncselekményt vagy megbotránkoztató magatartást tanúsít, ez rendőrségi feljelentést is von maga után.

15. Ne zavarják hangoskodással, erkölcstelen viselkedéssel, helytelen magatartással a szaunázókat.

16. A személyzetnek haladéktalanul jelezzék, ha bármilyen rendkívüli esemény történik.

17. A fürdő kártérítést nem tud adni, ha műszaki meghibásodás, üzemzavar esetén a szaunákat szüneteltetni kénytelen.

2. számú melléklet: Dobó István, fürdőmérnök, mélyinterjú:

1. Hány kúttal működik a fürdő?

A legelső kút, a B13-as, ma már nem üzemel. 3 új kutat fúrtak 1960 óta. B40, B45, B49-es kutat.

2. Miért kellett új kutakat fúrni?

A fürdő túlterheltsége miatt, a B13-as kút nem látta már el a fürdőt. Az új kutak korszerűbbek és nagyobbak.

3. Milyen vizűek az új kutak?

A B40-es és B45-ös kutak vize 70 Celsius fokosak, melyek 40 fokra hűtenek és úgy engedik ki a medencékbe. Ásványi anyag tartalma hasonló az első kúthoz, mozgásszervi panaszok kezelésére alkalmazzák.

4. Mire használják ma a B13-as kút vizét ma?

A kutat csak akkor használják, ha a többi kút nem üzemelhet karbantartási munkálatok miatt.

5. Mekkora tartályokkal üzemelnek?

Az új kutak tartálya kétszer akkor, mint az első kúté volt. Régen 340 literes, ma már 700 literes tartályokkal dolgoznak. A B45-ös kút vizét használják erre a célra és ez a kút a B40-est egészíti ki.

6. Hasznosítják ezt a nagyon meleg termálvizet más célokra is, mint fürdőzés?

Igen, országosan egyedülálló fűtési rendszer működik Mórahalmon, a kutak vizével fűtik a fürdő medencéit nyáron, télen pedig az egész épületet, illetve az

önkormányzati épületeket, többek között a Colosseum Hotelt is. A gázkazánokat csak ellenőrzés céljából kapcsolják be évente néhány alkalomkor.

7. Hogyan működnek a vízforgató berendezések?

A vízforgató rendszerek a gyógyvizet nem forgatják, ÁNTSZ által fel vannak mentve. A többi medence vizét 100%-osan kicseréli fél óra alatt. A gyermekfürdő nyitás után egy órával nyit és zárás előtt egy órával be ár, hogy a medencéket és területeit fertőtleníteni lehessen.

8. Hova kerül az elhasznált víz?

Az elhasznált víz a csapadék csatornába kerül.

3. számú melléklet: Kiss Anita, szaunamester, mélyinterjú:

1. Mióta vannak szeánszok a fürdőben?

2012 áprilisától és folyamatosan bővül ez a szolgáltatás.

2. Milyen gyakoriak a szeánszok?

Csütörtöktől vasárnapig napi 3-4 szeánszt tart a 4 szaunamester. A textilmentes szaunablokkban heti egyszer szombatoként van egy szaunaszeánsz.

3. Meddig tart egy szeánsz és hogy zajlik pontosan?

Egy szeánsz 12-15 percig tart. Ez idő alatt 3 felöntésre kerül sor, a harmadik felöntés után adjuk oda a szaunázóknak a szeánszhoz tartozó kelléket, kávézaccot, mézet, sót stb. Minden felöntés előtt növeljük a víz illóolaj tartalmát. A szeánsz alatt tájékoztatjuk a vendéget a szauna helyes használatáról, tanácsot adunk a lehülésekre. 3 fajta lehülési módszer van: spontán lehülés, amikor zuhanyzást pihenés követ, így a test magát hűti vissza. Folytonos hideg zuhany mikor a zuhanyzóban a vizet folyamatosan állítjuk hidegebbre és végül hirtelen lehülés, amikor a csobbanó medencét használjuk. Szaunázás után erősen ajánlott a pihenés. Jégkása segítségével is hűthetjük magunkat, először a karokat majd a tarkót, de a jeget semmiképp se tegyük az archoz, mert megfázáshoz vagy arcüreggyulladásához vezethet, hideg italok fogyasztása se ajánlott. A szauna hőmérséklete ilyenkor több mint 85 Celsius fokos, páratartalma 20-30%-os. A szeánsz során szellőztetést is végzünk, amivel oxigén dús levegőt juttatunk a kabinba.

4. Melyek a legkeresettebb szeánszok?

Mézes, sós és avokádós.

5. Hányan vehetnek részt egy szeánszon?

Egy szeánsz 300Ft/alkalom kerül a fürdőbe, a belépőjegy után lehet igénybe venni a szolgáltatást. A finn szaunába 18-an férnek el kényelmesen.

6. Kik állítják össze a programot?

A szeánszokat a 4 szaunamester beszéli meg egymás között, amit elküldenek az önkormányzatnak, akik majd felrakják a honlapra.

7. Milyen más szolgáltatás van a fürdőben, ami a szaunát helyettesíti?

A Kneipp-medencét azoknak ajánljuk, akik nem szaunázhatnak. Hatása hasonló a szaunához. Itt 2 medence található, egyik hideg másik meleg vizes. A talpunkat a medencében gyaloglás közben kövek masszírozzák. Immunerősítő, vérkeringést serkentő hatása van.

8. Mennyire elterjedtek Dél-Alföldön a szaunaszeánszok?

Sok szerb és román állampolgárú vendégünk van, tehát a délebbi területekről, de a belföldről is főleg a déli megyékből érkeznek hozzánk a legtöbben. A nyugati ország részben sokkal elterjedtebb a szauna használata, mint nálunk ezért is tájékoztatjuk vendégeinket folyamatosan a szauna helyes használatáról.

4. számú melléklet: Berta Zsolt, turisztika menedzser, mélyinterjú:

1. Mi tette szükségessé

- a szaunavilág és
- a gyermekfürdő fejlesztését (piaci igények kimutatása)

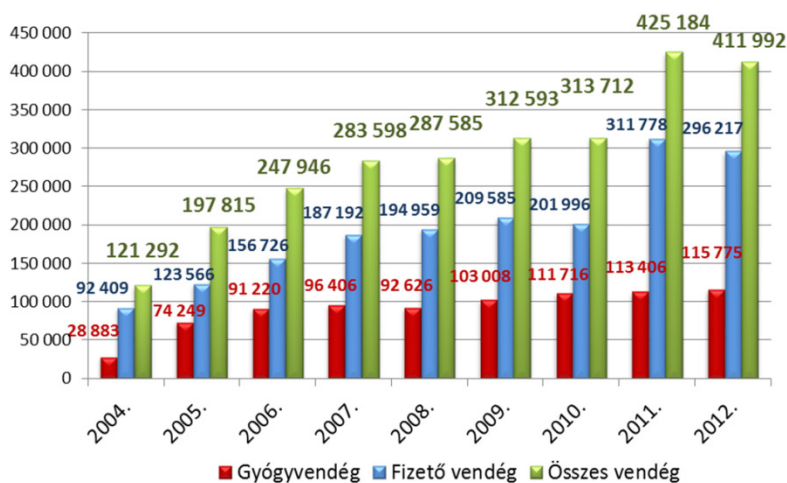
Vendégelégedettségi felmérések, piaci trendek, fürdővendégek áttal megfogalmazott vélemények, javaslatok tették szükségessé az új részleg kialakítását. Elsődleges célja új célcsoportok (fiatal felnőttek és családosok) elérése, valamint a szezonális csökkenés csökkentése volt.

2. Vendégszámok

- a szaunavilágban és
- a gyermekfürdőben

Mindkét részleg a teljes árú napijeggyel igénybe vehető. Nem kell külön belépőjegyet váltani, így ezen részleged vendégszáma nem mérhető közvetlenül. A fürdő vendégforgalmi adatait az alábbi diagram mutatja.

Erzsébet Gyógyfürdő vendégforgalmának (adatok főben) alakulása
2004-2012.

Forrás: Szent Erzsébet Gyógyfürdő adatai alapján saját szerkesztés

3. Kik veszik igénybe

- a szaunavilág és
- a gyermekfürdő szolgáltatásait?

Célcsoportok lakhely, korosztály, családi állapot, jövedelmi szint alapján)

Az 1. kérdésben megfogalmazott új célcsoport veszi igénybe. Elsősorban fiatal, egészségtudatos belföldi és külföldi párok, egyedülállók (szaunavilág) és a családosok, gyermekkel érkező vendégek (gyermekfürdő). A határközelség miatt jelentős a szerb vendégek aránya (kb. 40 %).

4. Mi a különlegessége

- a szaunavilágnak és
 - összesen 10 szauna és 1 gőzkabin található a fürdőben, ami országosan is jelentős
 - külön textilmentes szaunarészleggel rendelkezik, ami szintén egyedi a régióban (weblapon talál részleteket róla)
 - képzetszaunamesterek
 - szauna szeánszok rendszeresen
 - jégkása kút
 - közvetlen kifutó az úszómedencére
- a gyermekfürdőnek?
 - a fürdő más (gyógyászati részeitől) jól elkülönülő, kifejezetten családok számára tervezett élményrészleg
 - kalandmedence

- gyermekpancsoló, bébipancsoló
- két beltéri csúszda (egyik kilép az épületből, majd visszakanyarodik)
- időmérő szerkezet a csúszdán
- élményelemek (buzgárok, sodrófolyosó, vízesés fal, dögönyözők, stb.)
- játszóház (pelenkázóval, gyermek WC-vel, cumisüveg melegítővel, mikrohullámú sütővel, TV-vel, stb.)

5. Mekkora volt a költsége

- a szaunavilágnak és
- a gyermekfürdőnek?

Összesen 880 millió Ft, melyből 50 % uniós támogatás – 50 % önkormányzati önerő

6. Hány új munkahely létesült

- a szaunavilágban és
- a gyermekfürdőben?

7. A fejlesztésnek összességében milyen hatása volt

- a Fürdőre
- Mórahalomra, mint desztinációra?
- Új célcsoport megjelenése
- Külföldi vendégek számának és arányának növekedése
- fürdő vendégforgalmának növekedése
- fürdő bevételeinek növekedése
- szezonális csökkenés
- vendégéjszaka szám nőtt
- idegenforgalmi adóbevétel nőtt
- kereskedelmi és egyéb szálláshelyek építése
- foglalkoztatás növekedése, új munkahelyek létrejötte
- képzések (nyelvi, szaunamesteri, uszodamesteri, gépész) megvalósulása
- desztinációimázsának javulása
- ismertség növekedése

8. A projekt milyen egyéb turisztikai és nem turisztikai beruházásokat indukált a Városban?

- Colosseum Hotel
- Babos Tanya
- Borház
- Rétesház
- Futó Dobó Lovasközpont
- Skanzen
- Aktív turisztikai fejlesztések
- Új városháza
- Városnéző kisvonat beszerzése
- TDM szervezet létrehozása

5. számú melléklet: Farkas Gábor, fürdőigazgató, mélyinterjú:

1. Mi tette szükségessé

- a szaunavilág és
- a gyermekfürdő fejlesztését (piaci igények kimutatása)

A fejlesztés legfontosabb oka a fürdő szezonális jelentős forgalma mellett, a folyamatos egész évre vonatkozó fürdőlátogatás biztosításához szükséges infrastruktúra kiépítése. Azt tapasztaltuk, hogy a nyári időszak forgalmát már nem lehet igazán nagymértékben növelni (napi több ezer látogató, szűkös terület), viszont az őszi, téli, tavaszi forgalomban még komoly tartalékok vannak. Ehhez viszont a fedett kapacitásunkat kellett bővíteni!

2. Vendégszámok

- a szaunavilágban és
- a gyermekfürdőben

A gyermekfürdő és szaunavilág 2010. októberi átadása utáni tapasztalatunk azt mutatja, hogy a megelőző évek őszi-téli forgalma (5.000 – 8.000 fő/hónap) az átadás után 10.000 – 15.000 fő / hónapra növekedett. Tehát közel kétszeresére tudtuk emelni a fejlesztés hatására a nem szezonális forgalmunkat! Illetve még az is tapasztalatunk, hogy a nyári időszakban egy-egy esős, borús napon, mikor az időjárás nem annyira kedvező a strandolásra, nos ekkor sem esik vissza drasztikusan a forgalmunk. Az emberek, családok

ilyen időjárási helyzetben is elmernek indulni a Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdőbe, mert biztosítva van ilyen körülmények között is a pihenés, kikapcsolódás, rekreáció!

3. Kik veszik igénybe

- a szaunavilág és
- a gyermekfürdő szolgáltatásait?

Célcsoportok lakhely, korosztály, családi állapot, jövedelmi szint alapján)

A fürdőben felmérést elsősorban a „küldőterületről” készítünk, vagyis arra vagyunk kíváncsiak, hogy honnan érkeznek a vendégeink. Korosztály, családi állapot, jövedelmi szint szerint nem készül külön kimutatás. A fürdő látogatók kb. 52 %-a belföldről érkezik (elsősorban Csongrád, Bács és Békés megye, de ezen felül az ország minden területéről érkezik vendég) és kb. 48%-a külföldről (ennek mintegy 90%-a Szerbia – Vajdaság, de egyre növekszik a Románia – Erdély irányából érkezők száma is) látogatja meg a gyógyfürdőt.

Korosztály szerint, mivel minősített gyógyfürdő vagyunk, ezért sok az idős - nyugdíjas, gyógyulni érkező vendég. Mivel a fürdő fejlesztésének egyik alapkonceptiója volt, hogy családbarát legyen a fürdő, ezért a kialakításunknak köszönhetően sok családi látogatónk is van (2 felnőtt + 1 gyermek, 2 felnőtt + 2 gyermek). Úgy gondolom minden korosztálynak (felnőtt, nyugdíjas, gyermek, fiatal korú) tudunk megfelelő szolgáltatást nyújtani. Egy belépőjegy árával valamennyi medencét, szaunát, csúszdát igénybe tudják venni a vendégeink.

4. Mi a különlegessége

- a szaunavilágnak és
- a gyermekfürdőnek?

A gyermekfürdő és szaunavilág kialakításának alapkonceptiója szerint kalandmedencével és a gyermekmedencékkel, valamint a gyermekjátszó házzal, pelenkázóval alapvetően a családdal látogatók igényeit szolgálja ki. Ezen kívül található benne 2 db beltéri óriás csúszda, a felnőtteknek jakuzzi medence, az emeleti galérián egy összefüggő nagy pihenőblokk nyugágyakkal, ahol a fürdőzés közben le tudnak pihenni a vendégeink. Egy elkülönülő emeleti részen található egy kisebb szaunablokk, ahol a fürdőruha nélküli szaunázás szerelmesei kapnak lehetőséget a kikapcsolódásra – ez egy speciális szegmens. A szaunavilágban pedig több típusú szaunával (aroma, infra, finn), valamint egy nagyobb

gőzkabinnal álunk a vendégeink rendelkezésére. Itt képzett szaunamestereink szauna szeánszokat is tartanak a vendégeknek.

5. Mekkora volt a költsége

- a szaunavilágnak és
- a gyermekfürdőnek?

A gyermekfürdő és szaunavilág mindösszesen 800 millió forintba került és ebből az Európai Unió és a Magyar Állam támogatása mintegy 440 millió forint volt.

6. Hány új munkahely létesült

- a szaunavilágban és
- a gyermekfürdőben?

Ezen beruházás hatására átlagosan 8 fővel (uszodamesterek, gépészek, takarítók, pénztárosok) bővült az állandó dolgozói létszám.

7. A fejlesztésnek összességében milyen hatása volt

- a Fürdőre
- Mórahalomra, mint desztinációra?

Én nem erre az egy beruházásra vezetném vissza a Mórahalomra tett hatásokat. Már 1998. évtől megindult a fürdő átgondolt fejlesztési stratégiája. Mivel a Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő 100%-ban a Mórahalom Városi Önkormányzat tulajdonában van, ezért az Önkormányzat a Város gazdasági fejlődésének egyik zászlóshajóját látta a fürdőben és ezáltal a turizmus fejlesztésében. A 1990-es évek végén a fürdő látogatottsága évente 35.000 – 40.000 fő között mozgott. A város nem egy-egyszeri nagy fejlesztéssel építette fel a most lévő fürdőkomplexumot, hanem több (mozaikszerűen) egymásra épülő projektben, átgondolt és sokszor a vendégek igényeit, kívánságait is figyelembe vevő beruházásokkal fejlesztette fel a gyógyfürdőt. Ennek köszönhetően a 2010-es évekre a fürdő látogatottsága elérte a 400.000 főt évente. Ennek a forgalomnak már egyértelmű hatásai mutatkoznak. A kereskedelmi szálláshelyek bővülése (Thermál Panzió, Colosseum szálloda), de ugyanakkor kiemelném, hogy közel 100 db magán szálláshely is található Mórahalmon. Növekedett a fürdőben és környezetébe található vállalkozások száma (éttermek, szórakozó helyek, kávézók, büfék, ajándékarusok, stb.). A fürdő környezetében, illetve a

város több pontján parkolókat kellett kialakítani. A meg növekedett forgalomnak köszönhetően programcsomagokat kellett kialakítani (természetjárás – bivaly rezervátum, lovaglás, gasztronómia, nyári időszakban 2 hetes fesztivál, sportversenyek- salakmotor, díjlovaglás, stb.) és ehhez az Önkormányzat létrehozott egy Turisztikai Desztinációs Menedzsment (TDM) szervezetet.

8. A projekt milyen egyéb turisztikai és nem turisztikai beruházásokat indukált a Városban?

Mórahalom, Csonrgád megyében szinte egyedülálló módon tudta növelni a lakosainak számát (betelepülők). A város több pontján lakóövezetek lettek kijelölve, ahol közművesített telkeket adott el az Önkormányzat. A megújult városközpontban társasházak és új bevásárló központok épültek. A fejlődés hatásának köszönhetően is járási központ lett Mórahalom.